Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ.
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной 21-hээ гарана | № 288 (16811) | 1984 оной декабриин 16, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ ХӨӨРЭНЭ

…БА МЯНГАТАН ШОРОГ ЛЭ!

…абол дүүргэгдэхэ ёhотой, харин …омжотой газарнуудта үлүүлэн …зэргэтэй» гэhэн зорилго КПСС-… Политбюрогой заседани дээрэ …У. Черненко совет ажалшадай …hан байна. Партиин хараалhан …дые бидэнэр халуунаар hайшаа-…же бодото дээрэнь бэелүүлхын …шадалаараа оролдонобди.

…XX партсъездын нэрэмжэтэ кол-…о таряашье горитой ургуулдаг, …лааршье яhала олон, үйлэдбэ-…мжээгээр Сэлэнгын район дото-…он ажахы гэжэ тоологдодог. Би …ой Залаагай hү hаалиин фермэдэ …н жэлэй туршада hаалишанаар …йнаб. Татарай АССР-hээ нүүжэ …мал ажалые мэдэхэгүй байжа, …үедэ хүдэлмэридөө яhала бэр-…тэй ушараа бэлэйб. Оролдоhон …нь олохо гэжэ хажуудахи нүхэ-…й дүршэлые халан абалсажа, …й ажалай гуримые ажаглан, …шадабаритай боложо эхилээ

…түрүүшын жэлдэ ондоо hаали-…уулhалжа байhан бүлэг үнеэдые …haa, удаадахи жэлнүүдтэ гун-…өөрөө шэлэжэ, hү ехээр үгэдэг …охо гэжэ оролдооб. Гунжадаа …руулhалжа, туналлаха болоходонь …зэнь, хүсэ шадалыень хараадаа …ай рационой ёhоор үбhэ, силос, …аминтай ногооной гурил сэг …ыг гуримтайбди. Тиихэдэ тугал-…дээ амяарлажа, хуурай, сэбэр …айлгаха гэжэ оролдодогбди. …мсаараа дэлэн хүхыень эльбэ-…дэ түhатай байдаг гээшэ. hая …үнеэдтээ хүсэд хүрэхөөр үбhэ …үүшээр бага зэргэ дабhатай …уулгадагбди. Гол шухала эрил-…гэн гэхэдэ, үнеэдтэ кальци, …тын минеральна бодосуудые …ал, hүнэйнь шанар hайжаржа, …нь дээшэлдэг гэжэ hанадагби. …айжаруулха, ашаг шэмыень дээ-…рэгэй үндэhэ hуури гэбэл, …hайнаар түлжүүлхэ гурим бо-…hан тугал бүхэнөө бүрин бүтэ-…үүлхэ гэжэ оролдонобди. hая …алые эхэдэнь заатагүй долёол-…о ушарта нарай тугалай шуhа-…а түргэдэжэ, хожомоо элүүр …о болодог. Удаань хамар амы-…үдөөр аршаад, хуурай газар-…нь байлганаб. Үнеэнэй уурагаар …оёр үдэр соо сүүдхэдээ 5—6 …тугалаа эдеэлүүлдэг гуримтайб. …бүлэг үнеэдhээ абтаhан эмэ ту-…ехэ болоторнь ажаглан хаража …юуб гэхэдэ, ашаг шэмэ ехэтэй …бтаhан тугал түлжэхэдөө баhал …болодог гээшэ. Хүгшэрhэн …дээ тушаажа, харууhалдаг бу-…эн шэнэлхэдээ, өөрынгөө үнеэд-…гунжануудые оложо абаха …додогбди. Иимэ гурим барим-…ю үедэ дааажа байhан үнеэдээ …шадаhан байнаб. «Тагзимада …hайн гунжануудые шэлэжэ …жэ хэншье хэлэхэ эрхэгүй. Энэ …мни оролдолгын аша үрэ ха юм. …хэлэхэдэ, манай Залаагай фер-…hайжаруулха хүдэлмэри мур-…үүлагдадаггүй. Фермымнай ис-…ргаар урэжүүлгын пункт хэдэн …ада хүдэлгэгдэнэгүй. Үүлтэрээ-…йлогдоогүй буханууд эндэмнай …нхай. Селекциин гуримые бу-…зэгайруулhан, ээзэн буса энэ …й саг үргэлжэ мэдүүлжэ бай-…д колхозой правлени, зоовет-…тодорхой хэмжээнүүдые аба-…жа байхада, үүлтэр hайжаруул-…ри Ноёхондо урдань эрхи-…р ябуулагдадаг байhан. Үшөө …д онуудта үүлтэртэ фермын …денто hаалишад Ц-Д. Чагду-…цаева болон бусад үнеэн бүри-…нган килограмм hү hаажа ша-…юм. Мүнөө манай колхоздо …шада үнеэн бүриhөө 2 мянган

килограмм hү абажа шададаггүй hаалишад үсөөн бэшэ. Ушар тиимэhээ эмхидхэлэй болон үүлтэр hайжаруулгын хүдэлмэридэ онсо анхарал хандуулхаар болонхой.

Үшөө нэгэ иимэ асуудал тушаа хэлэхэ хүсэлэнтэйб. Тэжээл бэлэдхэлгэ hүүлэй жэлнүүдтэ ехэ хэмжээндэ хүрөө гэбэшье, hү hаалиин фермэнүүдтэ тон шухала болохо рапс, куузику, турнепс болон шэмэтэ бусад ургамалнууд тарингданагүй. Колхозой түбэй үүлтэртэ фермын дэргэдэ эhээгдэhэн тусхай тэжээл hаянай бэлэдхэгдэжэ эхилбэ, зүгөөр тэрэнэй хүртэмжэ бидэнэй хэрэглэмжые гүйсэд хангажа шадаhагүй.

hү үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ арга боломжо манай колхоздо бии. Ажахын эрхим hаалишад Л. Дылыкова, З. Гыгыкова гэгшэд арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбые энэ hарада бэелүүлhэн тухайгаа мэдүүлбэ. Мүн бишье табан жэлэй даабарита түсэбые болзорhоонь урид дүүргэжэ шадааб. Тиигэжэ 1986 оной мартын календаряар мүнөө хүдэлжэ байнаб. Байгша оной эхинhээ үнеэн бүриhөө 3300 килограмм hүн hаагдаба гээшэ. Гурба мянгатанай клубай гэшүүн дахин болоhондоо урматайб. hүүлэй арбан жэлэй туршада үнеэн бүриhөө гурбан мянга гаран килограмм hү таhалгаряагүй hаагаад лэ байнаб. Манай Сэлэнгын райондо урда жэлнүүдтэ hү ехээр hаадаг hаалишад олон бэлэй. Суута Н. Тадвашкина, Д. Данзанова, М. Нетесова болон бусад арбаад hаалишад гурбан мянгатай дабаа дабадаг hэн. Харин hүүлэй хоёр гурбан жэлэй туршада сэлэнгынхид гээгдэлдэ орожо, үнеэдэйнгээ ашаг шэмэ доошолуулhан байна.

Шалтагааниинь гэхэдэ, минии hанахада, фермэнүүдтэ эмхидхэлэй хүдэлмэри hулаар табигданхай. Зооветмэргэжэлтэд малай үүлтэр hайжаруулха хүдэлмэри эмхидхэнэгүй гээд районой hаалишадай суглаануудта хабаадахадаа дуулагшаб, бэшэ фермэнүүдээр ябахадаа ажаглагшаб. Тэрэшэлэн hаалишадые бэлдэхэ асуудал муугаар шиидхэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, манай фермэдэ нэгэ үедэ hаалишад хэдо дуталгажал байдаг hэн. Ээзгүй бүлэг үнеэдые дайралдаhан лэ хүндэ даалгаха баатай болоо hэмди. Залуушуулые hаалишанай мэргэжэлдэ hургаха, ажалаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулха ёhотойбди. Хэды жэлэй саана би залуу хүбүүн Сергей Гармаевай hурган хүмүүжүүлэгшэ болоджо, дүй дүршэлдөө hургаха гэжэ оролдоо бэлэйб. Урагшаа hанаатай залуу нүхэрни оролдосын ашаар дүршэжэ, мүнөө болоходо, колхозой түрүү hаалишадай зэргэдэ ябалсана.

«Тобшолбол, урдамнай ехэ хүдэлмэри хүлеэнэ. Тиимэhээ гээгдэжэ ябагшад унжагайржа байнгүй, дутагдалнуудаа зайсуулха, түсэбөө дүүргэгшэд түрүүшүүлые хүсэхэ, харин түрүүлжэ ябагшад эршээ hугаруулхагүй ёhотой»,— гэжэ нүхэр К. У. Черненко КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой заседани дээрэ хэлэhэн байна. Амжалтаяа улам арьбадхахын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллахабди гэжэ фермынгээ hаалишадай зүгhөө мэдүүлнэб.

Т. ЗАКИРОВА,
Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Залаагай фермын ахалагша hаалишан.

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советдэ

1984 ондо ниитын малда үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ предприятинууд, организацинууд болон эмхи зургаануудай коллективүүдые, бүхы хүн зониие элсүүлхэ талаар арадай депутадуудай поселково, сельскэ ба сомоной Советүүдэй хоорондо дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд тухай

КПСС-эй обком, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ предприятинууд, организацинууд болон эмхи зургаануудай коллективүүдые, ажал хэжэ шадаха хүн бүхэниие элсүүлхэ талаар поселково, сельскэ болон сомоной Советүүдэй хоорондо дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөөд, 1984—1985 онуудай малай үбэлжэлгын үедэ ниитын малда ехээр тэжээл бэлэдхэхэ талаар ажалша коллективүүд Улаан-Үдын районой арадай депутадуудай Оронгын сомоной, Кабанскын районой арадай депутадуудай Селенгинскын поселково Советүүдэй гаргаhан үүсхэлые дэмжэн, үбhэ тэжээл бэлэдхэлгые эмхитэйгээр үнгэргөө гэжэ тэмдэглэбэ.

КПСС-эй обком, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет **иигэжэ тогтообо:**

1984 оной үбhэ тэжээл бэлэдхэлгын хэрэгтэ предприятинууд, организацинууд болон эмхи зургаануудай хүдэлмэришэд ба алба хаагшадые, ажал хэжэ шадаха хүн бүхэниие элсүүлхэ талаар социалис мүрысөөндэ илаба гэжэ тоолохо:

Хяагтын районой арадай депутадуудай **Хүдэриин сомоной Советэй гүйсэдкомые** (түрүүлэгшэнь Д. Д. Тубденов).

Улаан-Үдын районой арадай депутадуудай **Саянтын сельскэ Советэй гүйсэдкомые** (түрүүлэгшэнь Г. М. Сафонов).

Кабанскын районой арадай депутадуудай **Селенгинскын поселково Советэй гүйсэдкомые** (түрүүлэгшэнь Г. Ф. Елизов).

Арадай депутадуудай Хүдэриин сомоной, Саянтын сельскэ, Сэлэнгын поселково Советүүдэй гүйсэдкомүүдые КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнаад, тус Советүүдэй гүйсэдкомүүдэй түрүүлэгшэнэртэ мүнгэн шан барюулха.

Сагай уларилай орёо эрхэ байдалда үбhэ бэлэдхэхэ талаар социалис уялгануудаа үлүүлэн дүүргэлтые хангаhан Яруунын районой Витимэй сельскэ Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ П. Г. Миневтэ мүнгэн шан барюулха.

Үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ Хүсөөтын, Гүндын, Баргажанай, hүбын, Уланхаанай, Амаладай, Хойто-Муяын, Баруун-Голой, Хамниин, Турунтаевай, Инсэнгын, Хэрэнэй нютагай Советүүдэй эмхидхэлэй хүдэлмэри hайнаар ябуулhыень тэмдэглэхэ.

КООПЕРАТОРНУУДАЙ ЗОРИЛГОНУУД БА ТҮСЭБҮҮД

Ороной экономикодо оруулдаг хубитаяа ехэдхэхэ, олон hалбаритай кооперативна ажахые эршэ түгэсөөр хүгжөөхэ, арад зоной hуудал байдалые hайжаруулха зорилгонууд СССР-эй эд хэрэглэгшэдэй кооперациин XI съездын хүдэлмэриин зохёохы, эрилтэ ехэтэй шэнжые тодорхойлhон байгаа.

Декабриин 14-дэ Москвада, Кремлиин Ехэ ордондо съездын түгэсхэлэй заседани болобо.

Нүхэд Г. А. Алиев, В. В. Кузнецов, И. В. Капитонов, Н. И. Рыжков, гэгшэдые делегадууд ба айлшад удаан үргэлжэлhэн альга ташалгаар угтаа.

Элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгын дүнгүүд согсологдоhон, эмхидхэлэй асуудалнууд хаража үзэгдэhэн байна.

КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Верховно Советэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Советдэ, нүхэр К. У. Черненкэдэ эльгээгдэхэ бэшэгые съездын делегадууд ехэ зоригжолтойгоор баталан абаба. Урдань табигдаhан зорилгонуудые бэелүүлхын тула хүсэ шадалаа гамнахагүйбди, экономикын эршэ түгэс хүгжэлтэдэ, Эдеэ хоолой программые бэелүүлгэдэ улам ехэ хубитаяа оруулхабди, КПСС-эй XXVII съездые нэрэтэй хүндэтэйгөөр угтахабди гээд эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэд найдуулба.

(ТАСС).

АКАДЕМИДЭ ОРДЕН БАРЮУЛАГДАБА

Совет хүнүүдые элдэб үбшэнhөө хамгаалхын, тэдэнэртэ эдэбхитэй, элүүр энхэ ажаhууха эрхэ байдал хангаха хэрэгтэ СССР-эй Медицинскэ Наукануудай академи ехэ хубитаяа оруулдаг.

Академидэ Ленинэй орден барюулалгада зорюулагдаhан баярай суглаан декабриин 14-дэ Союзуудай байшангай Колонно залда болобо. Медицинскэ эрдэм ухаае хүгжөөлгэдэ ба арадай элүүрые хамгаалгада ехэ аша габьяагай түлөө тэрэ үндэр шагналда хүртэhэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Г. А. Алиев, КПСС-эй ЦК-гай таhагые даагша В. А. Медведев, КПСС-эй ЦК-гай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд хэдэ хэдэн министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, мэдээжэ эрдэмтэд, ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд президиумдэ hууба.

Сугларагшадта дулаанаар угтагдажа, Г. А. Алиев суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ.

Үгынгөө түгэсхэлдэ тэрэ СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указые соносхон уншаад, сугларагшадай нэрьемэ альга ташалган доро Медицинскэ Наукануудай академиин тугта Ленинэй орден зүүлгэбэ.

СССР-эй АМН-эй президент Н. Н. Блохин эрдэмтэд-медигүүдэй зүгhөө үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Советэй Президиумдэ, Совет правительствада, нүхэр К. У. Черненкэдэ үндэр дээдын шагналай түлөө гүнзэгы баяр баясхалан хүргэhэн байна.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Советэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Советдэ зүблөөндэ хабаадагшад амаршалгын бэшэг эльгээгээ. Хүн зоной элүүрые хамгаалгын саашанхи хүгжэлтые хангахын тула эрдэмтэд-медигүүд бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэдэсээ ба дүй дүршэлөө зорюулха юм гээд тэрээн дотороо тэдэнэр найдуулаа.

(ТАСС).

ЗҮБЛӨӨН ХҮДЭЛМЭРЕЭ ТҮГЭСХЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай июниин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлгын ябасые ба СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ үзэл сурталай хүдэлмэриие саашадань нарижуулан hайжаруулха арга замуудые армиин ба флодой үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөндэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэбэ. Сэрэгүүдэй ба флодой хүсэнүүдэй дайшалхы бэлэн байлгые үзэл сурталай талаар хангаха шухала асуудалнуудаар хэдэн элидхэлнүүдые тэдэнэр шагнаа.

Уласхоорондын империализмын ээрхэг түримхэй ябуулгануудай улам үргэдэжэ байхада, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгшэд дайшалхы бэлэн байлгаяа ба hэримжэеэ дээшэлүүлхэ зэргэтэй гээд зүблөөн дээрэ онсолон тэмдэглэгдээ.

Сэрэгүүдтэ ниитэ-политическэ хүдэлмэриин үүргые саашадань дээшэлүүлгэтэй холбоотой үргэн олон асуудалнууд хаража үзэгдэhэн, тэдэниие нарижуулан hайжаруулха тодорхой хэмжээнүүд хараалагдаhан байгаа.

Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой Главна политическэ управлениин начальнигай нэгэдэхи орлогшо адмирал А. И. Сорокин зүблөөн дээрэ үгэ хэлэбэ.

Декабриин 14-дэ зүблөөн хүдэлмэреэ түгэсхэбэ.

(ТАСС).

…ААЛИИЕ ЭРИД ДЭЭШЭЛҮҮЛГЭ—МҮНӨӨДЭРЭЙ ГОЛ ЗОРИЛГО

…октябрь, …декабрь hара-…республикын …совхозуу-…дэй hү hааляа …үүлhан, энэ үе …сагаан эдеэнэй …дээрэhээ, эсэс-…укциие гүрэндэ …рэнэй түсэбэй …шахардуу бо-

…гансахан байг-…рьда нёдондо-…иhөө 6210 цент-…ун hаагдаа. Он-…ол, үнгэрhэн но-…ынуудта үнеэн …м нёдондоной-…граммаар доо-…Иихэдэ Зэдын …ынууд ноябрь …бүриhөө нёдон-…р 23 килограм-…эй, Улаан-Үдын …лхоз, совхозууд …мгаар бага hү …өө абаа. Мүн …ргажанай, Хяаг-…районуудай ажа-…hал hү hааляа …үүлhан байна.

…haaмай иимэ …оной гол шалта-…хэлэй дуталда-hанhаа болоо бэшэ. Түбхын түрүүн олонхи фермэнүүдтэ үбhэ тэжээлые урид hайса буйлуулжа, шэмэтэй шанартай болгожо, малда зүбөөр хубаарилан эдюулхэ хүдэлмэриин ёhоор эмхидхэгдээгүй дээрэhээ иимэ байдал тохёолдоо. Зарим фермэнүүдтэ үнеэдэй үгэhэн hү шэмынь зэргээр тэжээлэй рациониие тааруулжа табиха, hая түрэhэн үнеэдые илангаяа hайнаар эдеэлүүлжэ hааха гэхэ мэтэ эрилтэнүүд сахигданагүй.

Ажахынуудта hарадаа тэды шэнээн hү hаахат гэжэ фермэ болон hаалишан бүхэндэ даабариин хүргэгдэдэгшье hаа, тэрэнэй дүүргэлтын хойноhоо нарин хиналта табигдадаггүй, ямар шалтагаанаар тэрэнэйнь дүүргэгдээгүй байhан тухайнь шанга асуулта хэгдэдэггүй. hү hаалиие дээшэлүүлхэ тодорхой шэглэлтэй эрид шууд хэмжээнүүдшье абтанагүй. hаалишан бүхэнэй hү hааляа дээшэлүүлхын түлөө үдэр бүхэндэ оролдохоор ёhотой шанга тэмсэл үшөөл дэлгэрүүлэгдэнэгүй.

hү hаалиин доошолhоной гол шалтагаануудые тобойсо элирхэйлhэн хэдэн жэшээ, баримтануудые харуулхаар, Зэдын районой Боосын совхозой hаалиин комплексдо үбhэ, hолоомоной сэг соогоо зөөгдөөгүй дээрэhээнь тэндэ 2—3 хоногто бүдүүн тэжээл буйлуулагдаагүй байжа, үнеэдэйнь hү шэмэ хараа байса доошолоо.

Яруунын районой Нарhатын, Инсэнгын совхозуудта малай муугаар эдеэлүүлэгдэhэн дээрэhээ үдэрэй оройдоол 0,8—0,6 килограмм hүн hаагдана. Яруунын совхоздо hүүлэй үедэ үнеэдэйнь hү шэмэ хоёр дахин доошолоо. Энэ ажахыда үнеэдынь олооровоо шэргээдэнэ. Бүхы 703 үнеэдэйнь оройдоол 301-ниинь hаалгагдажа, тус бүриhөөнь үдэрэй миил 0,8 килограмм hүн абтана.

Гэхэтэй хамта ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй зүгhөө hү hаалиин фермэнүүдэйнгээ ажалда үдэр бүхэндэ анхаралаа хандуулжа, малай харууhа, тэжээлые hайнаар эмхидхэхэ, hаалишад, малшадай дунда социалис мүрысөө аша үрэтэйгөөр дэлгэрүүлхэ, түрүү дүй дүршэл, ажалай шэнэ онол аргануудые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ тушаа бүхы шухала юумэнэй хэгдэдэг газарта муу бэшэ үрэ дүнгүүд туйлагдана. Хойто-Байгалай районой «Ангарский» совхозой hаалишад мүнөө үнеэн бүриhөө үдэрэй 8 килограмм hү hаана. Эндэ үгэhэн hү шэмынь зэргээр үнеэдтэ үбhэ тэжээлые тус бүридэнь зүбөөр хубаарилжа эдюулдэг, фермые даагша болон зоотехник hаалишадайнгаа үнеэдые хайшан гээд эдеэлүүлдэг, hаадагыень ходо хаража, шалгажа, тэдэндээ бүхы хэрэгтэй туhаламжа хүргэжэ байдаг. Үнеэдэй hү шэмые дээшэлүүлхын тула үдэрhөө үдэртэ булта оролдодог гээшэ. Эндэхи түрүү hаалишан Т. А. Баженова жэлэй эхинhээ хойшо үнеэн бүриhөө 3020 килограмм hү hаагаа. Мүнөөшье үнеэн бүриhөө сүүдхэдэ 11,2 килограмм hү абана.

Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй, партийна, профсоюзай организацинуудай мүнөөдэрэй гол зорилго юуб гэхэдэ, нэгэшье үдэр хойшолуулангүй, фермэ бүхэниие анхаралдаа абажа, hаамхай үнеэдэй hү шэмые, тэрэнэйнь тоhолигые дээшэлүүлхэ, илангаяа шадаал hаа ехэ hү гүрэндэ тушааха талаар тодорхой хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй. Илангаяа фермэнүүдэй коллектив болон hаалишан бүхэнэй дунда ехэ hүнэй түлөө эршэмтэй шанга социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ шухала болоно.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ҮНЕЭДhЭЭ hҮНЭЙ ХЭР hААГДАЖА БАЙhАН ТУХАЙ
1984 оной декабриин 12-ой мэдээгээр.

Районууд	Үнеэн бүхэнhөө сүүдхэдэ hаагдаhан hүн (килограммаар)	1983 оной энэ үеынхитэй сасуулхада нэмэhэн, хороhониинь
Хойто-Байгалай	6,1	+1,5
Улаан-Үдын	3,8	—0,4
Прибайкалиин	3,5	+0,1
Баунтын	3,4	+1,2
Мухар-Шэбэрэй	3,4	—0,1
Бэшүүрэй	3,3	—
Кабанскын	3,3	—0,3
Түнхэнэй	3,1	—0,2
Зэдын	3,0	—0,6
Загарайн	2,8	—0,1
Хяагтын	2,8	—0,2
Захааминай	2,6	—0,3
Сэлэнгын	2,4	—0,3
Хориин	2,3	—0,3
Баргажанай	2,1	—0,5
Хэжэнгын	1,5	—
Яруунын	1,6	—0,5
Хурамхаанай	1,5	—
Ахын	0,8	—
Республика бүхыдөө	2,8	—0,3

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй УКАЗ

РСФСР-эй АРБАН НЭГЭДЭХИ ЗАРЛАЛАЙ ВЕРХОВНО СОВЕДТЭ hУНГАЛТА ҮНГЭРГЭХЭ ЦЕНТРАЛЬНА hУНГУУЛИИН КОМИССИИН БҮРИДЭЛЫЕ БАТАЛХА ТУХАЙ

«РСФСР-эй Верховно Советдэ hунгалта үнгэргэхэ тухай» РСФСР-эй Хуулиин 24-дэхи ба 25-дахи статьянуудай үндэhөөр РСФСР-эй Верховно Советэй Президиум иигэжэ тогтообо:

РСФСР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Советдэ hунгалта үнгэргэхэ Центральна hунгуулиин комиссиие удаадахи ниитын эмхинүүд болон ажалша коллективүүдэй түлөөлэгшэдэй бүридэлтэйгөөр баталха:

ЦЕНТРАЛЬНА hУНГУУЛИИН КОМИССИИН ТҮРҮҮЛЭГШЭ

Соколов Виктор Фадеевич, электровозой машинист —Московско түмэр замай Москва-Сортировочныи локомотивна депогой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай коллективhээ, Москва хото.

ЦЕНТРАЛЬНА hУНГУУЛИИН КОМИССИИН ТҮРҮҮЛЭГШЫН ОРЛОГШО

Сорокина Галина Павловна, Нютагай промышленностиин болон коммунально-ажаhуудалай предприятинуудай хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК-гай Түрүүлэгшэ — Нютагай промышленностиин ба коммунально-ажаhуудалай предприятинуудай хүдэлмэришэдэй профессиональна союзhаа.

ЦЕНТРАЛЬНА hУНГУУЛИИН КОМИССИИН СЕКРЕТАРЬ.

Разумов Евгений Зотович, КПСС-эй ЦК-гай Эмхидхэлэй-партийна хүдэлмэриин таhагые даагшын нэгэдэхи орлогшо — Гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профессиональна союзhаа.

ЦЕНТРАЛЬНА hУНГУУЛИИН КОМИССИИН ГЭШҮҮД

Андрианов Владимир Владимирович, ВЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь — Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунис Союзhаа.

Бакриева Наргиз Серажутдиновна, ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ — СССР-эй Наукануудай академиин Дагестанай филиалай научна, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай коллективhээ, Дагестанай АССР-эй Махачкала хото.

Балак Самуил Израилович, заводой ахамад инженер — «Дальсельмаш» заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай коллективhээ, Еврейн автономито областиин Биробиджан хото.

Беляков Виктор Петрович, научно-үйлэдбэриин нэгэдэлэй генеральна директор—Балашихын Октябриин 40 жэлэй нэрэмжэтэ криогеннэ машина бүтээлгын научно-үйлэдбэриин нэгэдэлэй научна, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай коллективhээ, Московско областиин Балашиха хото.

Бондарев Юрий Васильевич, СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин секретарь, РСФСР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин түрүүлэгшын орлогшо —РСФСР-эй Уран зохёолшодой холбооhоо.

Гармашов Владимир Павлович, комплексно бригадын бригадир — Билибинэй нэрэмжэтэ уурхайн хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай коллективhээ, Магаданска областиин Чукоткын автономито округ.

Грицюк Людмила Ивановна, оньhон аргаар үнеэдые hаадаг оператор — Курганска областиин Варгашинска районой «Победа» колхозой колхознигуудhаа.

Дементьева Раиса Федоровна, КПСС-эй Московско горкомой хоёрдохи секретарь—Московско городской партийна организацаhаа.

Дерябин Борис Анатольевич, автоскреперэй машинист —Вяземска харгын, заhабарилга-барилгын управлениин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай коллективhээ, Смоленскэ область.

Дубов Анатолий Федорович, —КПСС-эй Ленинградска горкомой хоёрдохи секретарь—Ленинградска городской партийна организациhаа.

Камалова Зайтуна Хусаиновна, мүлигшэ — Стерлитамакска Ленинэй нэрэмжэтэ станок бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай коллективhээ, Башкирай АССР-эй Стерлитамак хото.

Кладничкина Татьяна Олеговна, баледэй солистка —Новосибирскын Гүрэнэй оперо болон баледэй академическэ театрай зохёохы ажалтай хүдэлмэрилэгшэд, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай коллективhээ, Новосибирск хото.

Котивец Александр Алексеевич, механизатор-уhалагша— Краснодарска хизаарай Красноармейскэ районой «Красноармейский» гэжэ гүрэнэй үүлтэртэ, барайгар тарижа ургуулдаг заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай коллективhээ.

Мазитов Радиф Галимуллович, разметчик — Казаниин С. П. Горбуновой нэрэмжэтэ авиационно үйлэдбэриин нэгэдэлэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай коллективhээ, Татарай АССР-эй Казань хото.

Мехренцев Анатолий Александрович, Свердловскын арадай депутадуудай областной Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ— Свердловско областной партийна организациhаа.

Огийко Владимир Кузьмич, хабсаргагшадай бригадир — «Томскнефтестрой» трестын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай коллективhээ. Томско областиин Стрежевой хото.

Скрябин Георгий Константинович, СССР-эй Наукануудай академиин Президиумэй ахамад эрдэмтэ секретарь — СССР-эй Наукануудай академиин эрдэмтэд болон научна хүдэлмэрилэгшэдэй коллективhээ.

Снигур Иван Яковлевич, комплексно бригадын бригадир— Усть-Илимскэ ГЭС-эй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай коллективhээ. Эрхүүгэй областиин Усть-Илимск хото.

Сорокин Алексей Иванович, Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой Главна политическэ управлениин начальнигай нэгэдэхи орлогшо—Армида, Авиацида, Флодто туhаламжа үзүүлхэ Бүхэсоюзна hайн дуранай бүлгэмhөө (СССР-эй ДОСААФ).

Стромина Мария Павловна, hаалишан — Ставрополиин хизаарай Петровско районой Сараевай нэрэмжэтэ колхозой колхознигуудhаа.

Стукачева Анна Яковлевна, фермые даагша — Новгородско областиин Шимскэ районой Кировэй нэрэмжэтэ колхозой колхознигуудhаа.

Туманова Софья Родионовна, бүд нэхэгшэ — Костромагай И. Д. Зворыкинай нэрэмжэтэ леной комбинадай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай коллективhээ, Кострома хото.

Цыдыпов Цырендаши, ахалагша хонишон — Шэтын областиин Агын Буряадай автономито округой Могойтын районой «Улаан-Одон» колхозой колхознигуудhаа.

Шаболтаев Алексей Федорович, Брянска профессиональна союзуудай областной советэй түрүүлэгшэ, Брянска областиин профессиональна союзуудhаа.

Шадура Ольга Дмитриевна, аккумуляторщица — Владивостогой далайн загаhанай портын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай коллективhээ, Примориин хизаарай Владивосток хото.

Шуковская Валентина Евгеньевна, багша — Саратов хотын 56-дахи дунда hургуулиин хүдэлмэрилэгшэдэй коллективhээ.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1984 оной декабриин 13.

ВЛКСМ-эй УЛААН-ҮДЫН ГОРОДСКОЙ КОНФЕРЕНЦИ

Х. Намсараевай нэрэмжэтэ Гүрэнэй буряад драмын академическэ театрай байшан соо ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын городской организациин тоосоото-hунгалтын 39-дэхи конференци үсэгэлдэр болобо.

ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь В. Конечных тоосоото элидхэл хэбэ. Урдахи конференциин үнгэрhэн сагhаа хойшо городой комсомолой организациин ажал хэрэгүүд, комсомол-залуушуулай шэнэ эдэбхи үүсхэлнүүд, туйлалтанууд болон үйлэдбэриин залуу түрүүшүүл тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ, бэелүүлхэ шэнэ зорилгонууд дээрэ тогтоhон байна. Элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ партиин, комсомолой ветеранууд, ажалай түрүүшүүл хабаадаа.

Конференциин хүдэлмэридэ КПСС-эй Буряадай обкомой таhагые даагша К. К. Шомоев хабаадаа. КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь В. С. Тимашов үгэ хэлээ.

Тоосоото-hунгалтын конференциин hүүлээр эмхидхэлэй пленум боложо, ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретаряар В. Конечных, секретарьнараар М. Хоренов, Т. Базарова гэгшэд hунгагдаба.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

МҮРЫСӨӨНЭЙ ҮҮРГЭ ГҮЙСЭД ХЭРЭГЛЭХЭ

КПСС-эй Советскэ райком социалис мүрысөө эмхидхэгшэдэй суглаа hаяшаг үнгэргөө. Районой ажалша коллективүүдтэ мүрысөөнэй хэр зэргэ эмхидхэгдэдэг, ябуулагдадаг тухайда дэлгэрэнгы, ашатай түhатай хөөрэлдөөн болоо. Экономико хүгжөөлгын шухала арга нүхэсэлнүүдэй нэгэн — мүрысөө хайшан гэжэ саашадань үргэдхэхэ тушаа дурадхалнууд, hанамжанууд оруулагдаа.

КПСС-эй райкомой секретарь А. С. Ковалев «Үйлэдбэриин ашаг үрын ба хүдэлмэриин шанарай түлөө тэмсэлдэ, 1984 оной түсэбтэ даабаринуудые ба арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбые бүхыдэнь бэелүүлгэдэ ажалша коллективүүдые элсүүлхэ хэрэгтэ социалис мүрысөөнэй үүргые дээшэлүүлхэ тухай» элидхэл суглаан дээрэ хээ. Элидхэлшэ районой предприяти, эмхи зургаануудта ажалай урилдаанай ямараар, хайшан гэжэ эмхидхэгдэдэг байhанда сэгнэлтэ үгэhэн, энэ хэрэг шадамараар бэелүүлдэг, мүн ...даа эдэбхи, үүсхэлгүйгөөр ...хандадаг коллективүүдэй ажабайдал дээрэ тогтоhон байна. Тиин районой ажалшадай абаhан уялгануудаа, даабаринуудаа бэелүүлхэ ушарта мүрысөөн горитой нүлөө үзүүлдэг гэжэ тэмдэглэгдээ. Үнэхөөрөөшье, район дотор зарим тэды амжалта түйлагданхай. Жэшээнь, промышленна предприятинууд гурбан жэл 10 hарын туршада түсэбhөө гадуур 6,5 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилөө. Тиихэдэ ажалай бүтээсын ургалта 101,9 процентдэ хүргэгдэхэ зэргэтэй hаа, 104,8 процент болоо. Үйлэдбэриин хэмжээнэй бүхы ургалта ажалай бүтээсэ дээшэлүүлhэнэй ашаар түйлагдажа, үйлэдбэридэ хүдэлэгшэдэй тоо 220 хүнөөр хороогдоhон байна. Ажалай бүтээсэ түсэбhөө гадуур дээшэлүүлхэ даабари 1984 оной 10 hарын туршада 2 процентээр үлүүлэгдээ. Мүн продукциин өөрынь үнэ сэнгые нэмэжэ хямдаруулха гэhэн даабари үлүүлэн дүүргэгдэнхэй. Районой промышленность продукци худалдаха 11 hарын түсэбые 101,5 процент бэелүүлээ. Тэрэшэлэн арадай ажахын бусадшье hалбаринуудта амжалтанууд түйлагдаа юм. Районой предприятинууд энэ жэлэй hүүлшын хоёр кварталай туршада Улаан-Үдэ хотын районуудай дунда эрхимлэhэн байна. Үндэр үрэ дүнгүүдые түйлаха ябадалда социалис мүрысөөн нүлөөлhэн байна гээд, элидхэлшэ онсо тэмдэглээ.

КПСС-эй Советскэ райком предприятинууд болон эмхи зургаануудта хүдэлэгшэдэй дунда ажалай урилдаа шадамараар эмхидхэн ябуулха хэрэгтэ саг үргэлжэ анхаралаа хандуулжа байдаг. Энэ шухала хэрэг эрхилхэ хүдэлмэри «Социалис мүрысөө эмхидхэлгые, тэрэнэй дүнгүүдые согсололго болон эрхимлэгшэдые урмашуулга hайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай 1983 оной сентябрь hарада абаhан тогтоолой hүүлээр улам эдэбхижүүлэгдээ. Тиигэжэ диилэнхи олон ажалша коллективүүдтэ бэелүүлэгдэдэг ажалай урилдаанай түхэл янзанууд шэнээр хаража үзэгдэhэн, үйлэдбэриин ашаг үрэ, продукциин шанарые дээшэлүүлхэ, хэлсээнэй ёhоор продукци бүтээн гаргаха, түүхэй эд болон материалнуудые арьбалха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгүүдтэ зорюулагдаhан хэмжээнүүд мүрысөөнэй гол шэнжэ шанарынь болгогдоhон байна. Онсолон хэлэхэдэ, мүрысэгшэдэй анхарал ажалай эсэсэй үрэ дүн түйлаха ушарта хандуулагдаа.

«Электромашина», шэлэй, судна бүтээлгын, түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг С. М. Кировэй нэрэмжэтэ заводуудта, авиапредприятида, республикын Худалдаа наймаанай министерствын барилга-заhабарилгын управлени болон бусад хэдэн предприяти, эмхи зургаануудта мүрысөөн эмхитэйгээр ябуулагдадаг гэжэ хэлэгдээ. Мүрысөө шадамараар эмхидхэдэг коллективүүдэйнь дундаhаа «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто «Электромашина» заводые онсолон нэрлэлтэй. Социалис мүрысөө бүхыдэнь хүтэлбэрилхэ, хинаха хэрэг имагтал предприятиин партком бэелүүлдэг юм. Тиихэдэ заводой профком, комиссинуудынь мүрысөө саг үргэлжын анхарал доро абанхай. Шухала энэ хэрэг эмхидхэхэ ябадалда предприятиин дирекци ехэ үүргэ дүүргэдэг байна. Тиигэжэ коллективэй урда табигдаhан зорилгонууд мүрысөөнэй гол эрилтэнүүд болгогдодог гуримтай. Мүнөө эндэ экономическа туршалгын эрхэ байдалда таараhан мүрысөөнэй онол арганууд хэрэглэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, үйлэдбэриин участок бүхэндэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар «динамынхидай» гаргаhан үүсхэл заводто дэлгэрэнхэй. 751 хүдэлмэришэн иимэ мүрысөөндэ мүнөө хабаадалсана. Тиихэдэ 878 хүдэлмэришэн «Хиналтын таhагта голодоhогүй продукци тушааха» гэhэн саратовска гуримые дэмжэн хүдэлнэ. Мүн гээгдэлгүйгөөр ажаллахын түлөө хүдэлөөн предприятида дэлгэрэнхэй. Тус заводто ажалдаа коммунис ёhоор хандаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдадаг. Тиимэhээ 1000 гаран хүдэлмэришэдынь «Коммунис ажалай ударник» гэhэн нэрэ солотой. Эндэ социалис мүрысөөнэй шадамараар эмхидхэгдэдэг байhые иимэ баримтанууд элирхэйлнэ. Заводой 160-аад хүдэлмэришэн мүнөө арбан нэгэдэхи табан жэлэй hүүлшын жэлэй тоосоогоор хүдэлнэ. Тиихэдэ 16 түрүүшүүл удаадахи табан жэлэй түсэбөөр ажаллана. Мүн предприяти энэ жэлэй эхинhээ hара, кварталай түсэбтэ даабаринуудые ходо дүүргэнэ. Эдэ бүхы амжалтануудынь мүрысөө комплексноор эмхидхэн ябуулдаг байhантайнь нягта холбоотой гээд онсолхо шухала.

Мүнөө районой предприятинуудта, эмхи зургаануудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай илаhаар 40 жэлэй ойн баярые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалис мүрысөөн улам эршэдэжэ байна.

«Дүрбэн жэл 5 hарын даабарие 1985 оной майн 9 болотор бригадаараа дүүргэхэ» гэhэн үүсхэл район дотороо гаргаhан коллективые хүтэлбэрилэгшэ В. В. Рудкин суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, предприятиин цех болон таhагуудай дунда дэлгэрhэн мүрысөөн тухай, түрүүшүүлэй ажал хэрэгүүд тухай тогтоhон байна.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаhан үйлэдбэриин «Туяана» нэгэдэлэй гол предприятиин мүрысөөнэй талаар инженер Ч. Д. Батомункуева мүрысөө яажа, хайшан гэжэ эмхидхэдэг, Илалтын 40 жэлэй ойн хүндэлэлэй ажалай вахта эмхидхэжэ байhан тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ. Тус предприятида оёдолшодой эдэбхи үүсхэл бадаргаха хэрэг шадамараар бэелүүлэгдэдэг байна. Жэшээлхэдэ, хүдэлмэришэдэйнь хоорондо эмхидхэгдэhэн мүрысөөн түбхын түрүүндэ тэдэнэй шадабари ба дүй дүршэлдэ үндэhэлэн эрхилэгдэдэг болонхой. Тиигэжэ предприятиин коллективүүдэй дунда эмхидхэгдэhэн мүрысөөн дүрбэн бүлэг болгогдон хубаарилагданхай. Иигэжэ эмхидхэгдэhэн мүрысөөн мэргэжэлээ hая шудалжа ябагшадай ажалда тааруугаар нүлөөлнэ, урма зоригыень хухалнагүй, улам hайнаар хүдэлхэ эрмэлзэл түрүүлнэ. Тиихэдэ эндэ цехүүд болон бригадануудай хүдэлмэриин дүнгүүдые согсолжо, шангай hууринуудые эзэлэгшэдые тодорхойлходоо, түсэбтэ даабари, абаhан уялга ба түсэбэй бодото дээрэ хэды шэнээгээр дүүргэгдэhые заатагүй хараадаа абадаг болонхой. Мүрысөөнэй гурим иигэжэ зохёоходо, коллектив бүхэн нөөсэ арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэдэг, үйлэдбэриие эршэ түгэсөөр хүгжөөхэ ябадалда хубитаяа оруулдаг байна.

Горпромторгын нэгэдэмэл профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ З. А. Ганицева суглаан дээрэ үгэ хэлээ. Тиихэдээ ажахын тоосоо хэрэглэн худалдэг магазинуудай хоорондо дэлгэрhэн мүрысөөнэй гуримай ёhоор социалис үндэр уялгануудые абажа, тэрэнээ бэелүүлхын тула ехэ оролдолго гаргаhан коллективые урмашуулха гэжэ оролдодогби гэжэ мэдүүлээ. hүүлэй үедэ горпромторгын магазинуудта бригадна гуримаар хүдэлмэреэ эмхидхэхэ хэрэг нэбтэрүүлэгдэнэ. Мүнөө худалдаа наймаанай энэ эмхидэ хүдэлэгшэдэй 24 процентнь түрүү онол арга хэрэглэн хүдэлжэ байнхай. Ажалай шэнэ гурим коллективүүдэй дунда мүрысөө дэлгэрүүлхэ ябадалда горитой нүлөө үзүүлнэ гээд үгэ хэлэгшэ онсолоо.

Түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг С. М. Кировэй нэрэмжэтэ заводой директор А. В. Иванов үгэ хэлэхэдээ, хүдэлмэришэднай 1985 ондо хоёр үдэрэй туршада алмаhан түүхэй эд болон материалнуудаар эд хэрэгсэлнүүдые гаргахаар шиидэнхэй гэжэ дуулгаа. Мүнөө тус предприятиин цехүүд болон таhагуудай коллективүүд 1985 оной социалис уялгануудые зүбшэжэ, баталжа байнхай.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ телеграфно-телефонно станциин партийна организациин секретарь Г. В. Лосева, ухибүүдэй 2-дохи больницын ахалагша педиатр В. Н. Воронина, барилга-хабсаралгын 2-дохи управлениин үйлэдбэриин-техническэ таhагые даагша Г. Н. Дегтярев хабаадалсаа.

Элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд районой предприяти, эмхи зургаануудта социалис мүрысөөнэй хэр зэргэ эмхидхэгдэжэ ябуулагдадаг тушаа хөөрэхэдөө, тэрэнэй дутагдалнууд дээрэ тогтоhон, саашадаа ямар хүдэлмэриин бэелүүлэгдэхэ тухай мэдүүлhэн байна.

Суглаанда хабаадагшад районой бүхы предприяти, эмхи зургаануудта хүдэлэгшэдтэ хандажа, 1985 оной түсэбтэ даабаринуудые дүүргэхын түлөө үргэн дэлисэтэй мүрысөө эмхидхэе гэhэн уряатай Хандалга баталан абаа. Районой ажалша коллективүүдэй түлөөлэгшэд алмаhан, арьбалhан түүхэй эд болон материалнуудые хэрэглэн, хоёр үдэрэй туршада ерэхэ жэлдэ ажаллаха гэhэн дурадхал энээн соогоо оруулаа гээд онсолтой.

Д-Р. ДАМБАЕВ,
манай корр.

АЖАЛАЙ ЖУРАМ ШАНГАДХАХ[А]

Хэрэнэй «Скотоимпорт» конторын профсоюзна организациин тоосоото hунгалтын суглаан болобо. Тэрэ район сооогоо эгээн томо предприятинуудай нэгэн юм. Эбтэй эмхитэй энэ коллектив олон жэлэй туршада үйлэдбэриингээ түсэбүүд болон уялгануудые дүүргэхэ, хүдэлмэрилэгшэдэйнгөө ажалай эрхэ байдал, амаралта ба ажаhуудал эмхидхэхэ талаар hайн дүнгүүдые түйлана. Тиигэбэшье коллективэй дунда зарим тэды дутуу дунданууд гараад лэ байдаг. Профсоюзна организацинь эдэ дутагдалнуудаа дары түргэн усадхаха гэжэ оролдоно. Энээниие шүүмжэлхы үдхэтайгаар үнгэрhэн энэ тоосоото hунгалтын суглаан гэршэлнэ.

Үйлэдбэри тухайнь хөөрэхэ болобол, предприятиин бүхы цехүүд юhэн hарынгаа түсэбтэ даабаринууд болон социалис уялгануудые дүүргэhэн байна. Жэшээлхэдэ, мал зөөхэ түсэбынь 104 процент дүүргэгдээ. Гүрэндэ 13800 тонно мяха тушааха түсэбөө 581 тонноор үлүүлбэ. Мүн лэ олзо орошоор, продукци худалдалгаар, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгээр, үбhэ бэлэдхэлгээр түсэбүүд дүүргэгдээ.

Профкомой түрүүлэгшэ Л. Г. Ларионовагай тоосоото элидхэл дотор хэлэгдэhэнэй ёhоор тус предприятида модо бэлэдхэлгэ ба тэрэниие хюрөөдэлгэ hанаа зобооно. Мүн автогаражай ажалда дутагдалнууд бии. Юун дээрэhээ эдэ дутагдалнууд гаранаб гэбэл, дурсагдаhан участогууд дээрэ ажалай журам тон hула байhаар. Илангаяа модо отолдог участогуудта, модо хюрөөдэлгын цехтэ, хүдөө ажахын участогта ажалдаа гарахагүй, архидаха ушарнууд үзэгдэнэ. Энээнhээ гадна үйлэдбэри дээрэ усалда оролго олошоржо, зохидоор ажаллаха хэрэгтэ hаалта хэнэ. Энэ жэлэй үнгэрhэн юhэн hарын туршада усалта долоон ушар тохёолдоо.

Предприятиин хүдэлмэрилэгшэдэй үбшэлжэ, ажалhаа hаатаха ушарнууд олон байна. Энэ шалтагаанаар хүдэлмэриин саг ехээр гээгдэнэ. Юундэ хүнүүд үбшэлнэб гэхэдэ, үйлэдбэриин участогууд дээрэ ажаллахада, зохид эрхэ байдал үшөөл байгуулагдаагүй байна ха юм. Эдэ үдэрнүүдтэ үйлэдбэриин олохон участогууд үбэлэй эрхэ байдалда ажаллахаар түхеэрэгдээгүй. Котельнэ соонь кочегарнуудай амарха таhалга түхеэрэгдээгүй, гаражай үүдэн заhабарилагдаагүй, клуб дулаалагдаагүй байhаар.

Профком предприятиингаа хүдэлмэрилэгшэдэй ажаhуудал болон амаралта hайжаруулха асуудалые яhала оролдосотойгоор шиидхэнэ гэжэ эндэ элирбэ. Байгша жэлдэ «Скотоимпорт» конторын хүдэлмэришэд болон алба хаагшадта зургаан шэнэ гэр байра үгтэhэн, хоёр айлай гэр заhабарилагдаhан байна. Гэбэшье гэр байрануудые заhабарилга удаанаар ябуулагдана гэжэ тэмдэглэлтэй. Энээнhээ гадна профком ажалшадайнгаа амарха ба бэеэ эмшэлүүлхэ арга талые хаража, энэ жэлдэ элдэб курорт болон амаралтын газарнуудта амарха 16 путевко үгэhэн байна.

Тус суглаан дээрэ элидхэл тушаа үгэ хэлэhэн хүнүүдэй шүүмжэлхы ба өөрыгөө шүүмжэлхы ажаглалтануудые хэhэниинь, түhатай дурадхалнуудые оруулhаниинь hайшаалтай байгаа гээд hанагдана. Эгээн түрүүн үгэ абаhан үнинэй жолоошон Г. А. Максимович иигэжэ хэлэбэ:

— Социалис мүрысөөнэй дүнгүүд заримдаа саг соогоо гаргагданагүй. Гээгдэлдэ орогшодшье элирүүлэгдэжэ, шүүмжэлэгдэнэгүй. Илагшадые hайнаар, баяр ёhололой оршон байдалда урмашуулха хэрэг баhал муугаар табигданхай. Олонхи ушарта тэдээндэ шан кассаhаа сэхэ үгтэнэ.

Техникын аюулгүйе сахиха талаар комиссиин түрүүлэгшэ Н. С. Таханов маанадай ажалаа hулаар ябуулhан дээрэhээ үйлэдбэри дээрэ усалда орохо ушарнууд олошорно гэжэ өөрыгөө шүүмжэлхы үгэ хэлэбэ. Энээнhээ саашадаа гэнэ усал hэргылхэ дүримүүдые шудалха, хүнүүдые ажал дээрэнь хинан шалгаха ёhотойбди гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Иимэ аюулта ушарнууд ехэнхидээ хүдэлмэришэдэй өөhэдынь гэмээр болоно ха юм.

Тиихэдэ үгэ хэлэhэн Н. Д. Климова предприятидамнай ажалдаа гарахагүй, бүхы хүсэн соогоо ажаллахагүй ушарнууд али олон дайралдана гэжэ шүүмжэлбэ. Илангаяа модо отологшод олон үдэр ажалдаа гараагүй. Нэгэ хүдэлмэришэн нэгэ үдэр ажалдаа гараагүй байхадаа, ажахыгаа 35 түхэригэй гарзада оруулна. Жэшээлхэдэ, энэ шалтагаанаар жэлэй эхинhээ юhэн hарын туршада 28.900 түхэригэй продукци үгтөөгүй гэхэ гү, али 712 кубометр модон отологдоогүй. Мүнөө жэлдэ 14 хүнэй амаралтын саг хороогдохо гэхэ гү, али ажалдаа ямарш[ье] тагаангүйгөөр гарангүй [...] үдэрнүүдээ амаралтынга[а] ажаллажа хүсээхэ боло[...]

Эдэ дутагдалнуудhаа [...] хүдэлмэришэдые аж[...] абаашаха, тэндэhээ аса[...] лон түсэблэлгын асууд[...] муугаар шиидхэгдэнэ[...] олохон хүнүүд хэлэбэ. [...] лэhэн парторганизаци[...] ретарь Д. Д. Арьяева[...] жые даагша Н. И. Э[...] ский, пенсионер Я. М. А[...] манов болон бусад гол[...] ажалай журам шангадха[...] дэлмэришэн бүхэнтэй[...] шэглэлтэй хүмүүжүүлхы[...] мэри ябуулха, квартал[...] дахин коллективэй [...] хамтын суглаа үнгэргэх[...] дурадхал оруулаа.

Элирүүлэгдэhэн дутаг[далнуу]дые дары түргэн усадха[ха, ажа]лай журам шангадхаха, [социа]лис мүрысөө үргэнөөр [дэлгэ]рүүлхэ хэрэгтэ тус су[глаан] абаhан шиидхэбэри [...] нүлөөлхэ бээз гэжэ [...] на. Гансал тэрэниие [...] дээрэнь бэелүүлхэ хэ[...]

Профкомой шэнэ [...] hунгагдажа, түрүүлэгшэ[...] Ларионова дахинаа hу[...]

В. ТУ[...],
манай [...]

ҮҮСХЭЛ ДЭМЖЭГДЭНЭ

САГ СООНЬ

Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз район, республика соогоо таряан ажал эрхилдэг томохон ажахынуудай нэгэн юм. Эндэ 12 мянга гаран гектарта тарялангай талмай нэмжыдэг. Ороhо тарягаа, хүдөө ажахын бусадшье ургамалнуудые саг болзортонь тариха, hайнаар харууhалха машина, техникээр тус ажахы яhала хангагданхай. Мүноо үедэ колхоздо 83 трактор тоологдоно, тэдэнэй 11-нь хүсэ ехэтэ «К-700» түхэлэй трактор болоно. Гадна 44 комбайн, бусад түхэлэй зуу гаран машинанууд бии. Жэл бүри шэнэ техникын абтажа байбашье, ажахын дүршэлтэй механизаторнуудай оролдолгоор арба гаран жэлдэ жэншэдгүйгөөр хүдэлгэгдэжэ байhан «ДТ-54», «МТЗ-50» түхэлэйшье тракторнууд байха. Тиимэhээ капитальна заhабарилгада орохо болоhон машинанууд бии. «Сельхозтехника» нэгэдэлэй Тарбагатайда, Шаралдайда, Тохойдо, Оронгодо байрлаhан отделенинүүдтэ заhабарилагдахаар трактор, машинануудай эльгээгдээшье hаа, олонхинь колхозойнгоо МТМ-дэ заhабарилагдадаг.

Тиимэhээ ажахын тракторнотаряан ажалай гурбан бригадынхид дүршэл ехэтэй механизаторнуудаа шэлэжэ, 4—5 хүниие техникэ заhабарилхыень томилдог юм.

Трактор, машинануудаа үбэлэй үедэ заhабарилхын тула хоёр томо мастерской баригданхай. Тэдэнэй нэгэндэнь ороходомнай, гурбан тракторай дэргэдэ залуу хүбүүд заhабари хэжэ, ехэл сүлөөгүй.

Колхозой түрүү механизаторнууд Владимир Лумбунов, Петр Югов, Цырендоржо Васильев, Юрий Батуев, Анатолий Биликтуев, Петр Ринчинов болон бусад хэдэн тракторнуудые заhабарилжа, МТМ-гэй хашаа соо жэрылгэн табиhан байба. МТМ-гэй хүдэлмэрилэгшэд түмэршэ дархан Д. Полянский, токарь Т. Лудупов, электро-гагнууршан Д-З. Биликтуев, түлишын аппаратура шалгадаг Н. Гонсорунов, мотористнууд Б. Лудупов, А. Балданов, аккумуляторщик А. Доржиев гэгшэд заhабарилгын хүдэлмэридэ хубитаяа ехээр оруулна.

— Ерэхэ жэлэй тарилгын хүдэлмэридэ хүдөө ажахын техникэ бэлдэхэ талаар Загарайн, Хориин районуудай колхоз, совхозуудай механизаторнуудай гаргаhан үүсхэлтэй бидэнэр танилсажа, тэрэниие халуунаар дэмжэнэбди,— гэжэ МТМ-е даагша В. Д. Митапов хөөрэнэ. —Хамта дээрээ «К-700» түхэлэй 8, «ДТ» түхэлэй 23, «МТЗ» түхэлэй 17 трактор, таряа хуряаха 21 комбайн заhабарилгада орохо юм. Эдэ бүхы техникээ мартын 1 болотор заhабарилжа дүүргэхээр хараалнабди.

Загарайн, Хориин районуудай механизаторнуудай үүсхэлые дэмжэжэ байhан тус коллективэйхид хараалhанаа саг болзортонь дүүргэхын тулада габшагайгаар ажаллана.

С. РИНЧИНОВ.

ЭМХИТЭЙГЭЭР...

Ерэхэ жэлдэ таряалан, сабшалан дээрэ хүдэлгэгдэхэ бүхы техникые саг соонь, hайн шанартайгаар заhабарилжа бэлэн болгохо гэжэ манай Загарайн болон хүршэ Хориин районуудай механизаторнууд үүсхэл гарганхай гээшэ. Энэ шэнэ социалис уялга доро манайшье совхозойхид гараа табиhан байна.

Тиимэhээ энэ жэлдэ трактор, машинануудые заhабарилха хүдэлмэридэ хэзээ хэзээнэйхиhээ харюусалга ехэтэйгээр ханданабди. Механизатор, заhабарилгын мастерской хүдэлмэрилэгшэ бүхэмнай энээниие hайн ойлгожо, өөртөө, нүхэдтөө эрилтэ ехэтэйгээр хандан хүдэлнэ.

Энээн тушаа хэдэн баримта дурдалтай. Бүри ноябрийн эхээр МТМ-дэ коллективэй суглаан болоожо, техникэ заhабарилгада хабаатай бүхы асуудалнууд хэлсэгдэhэн, тодорхой түсэб, график алишье талаhаа бодомжологдожо табигдаад, баталагдаhан байна. Хэн механизаторые ямар цехтэ табихаб, заhабарилгадаhан запасной хэрэгсэлнүүдээр хайшан гээд хангахаб, ажалые түргэдхэхэ ямар арга бииб гэжэ бүхы талаhаань зүбшөө, хэлсээ hэмди.

Жэшээнь, двигательнүүдые дүршэлтэй бэрхэ механизатор Л. П. Белых заhабарилна. Мүн тракторай бусад шухала узелнуудта шадабаритай хүнүүд И. И. Шитин, С. Н. Дондоков гэгшэд табигданхай. Заhабарилгын хүдэлмэриие, илангаяа хуушарhан зарим зүйлнүүдые гагнажа, тошылдохо, hэльбэжэ табиха ажалые hаадгүйгөөр ябуулхын тула гагнууршадые, түмэрэй дархашуулые, токарьнуудые хүсэд хүрэхээр табяабди. Энэ гагнууридаа В. Поликарпов, А. Нобутовский сеялка, плуг, культиватор [...] тайгаар хүдэлнэ гэжэ тэмдэглэхээр.

Ажахын түбэй мастерскойдо — мүнөө трактор, комбайнууд, мүн газар элдүүрилгын, тарилгын болон техникэ заhабарилгын хуу зүйлнүүд ябуулагдана. Жэшээнь, сеялка, плуг, культиватор [...] гол түлэб бэлэн болгогдоо, дүүргэгдэхэ [...]да, энээнтэй хамта «Т-150», «ДТ-75», «МТЗ», «Т-40» түхэлэй тракторнууд, хэдэн комбайн заhабарилгадаа байна.

Шэнэ жэлдэ гаратар газар элдүүрилгын, тарилгын техникэ заhабарилжа дүүргэхэдэ, тракторнуудай 80 процентнь бэлэн болгогдохо зэргэтэй. Түрүүшын ээлжээндэ хүсэ ехэтэй, орёо нарин түхеэрэлгэтэй тракторнуудаа бэлдэжэ гаргаха гэжэ оролдонобди.

Иигээд hаяар газар уhалалгын техникэ заhабарилга эхилхэ юм. Тэжээлэй ургамалнуудые тарижа ургуулдаг хамтын подрядта ороhон звенонууд (даагшадынь Н. Д. Бе[...], Б. Н. Лосев, С. А. Сафронов) өөhэдынгөө ээлжээнэй [...] ерэхэдэ, трактор, машинануудаа мастерскойдо оруулха.

Бидэ гансашье техникэзэ түргэнөөр, hайн шанартайгаар заhабарихаа бэшэ, мүн ажалай гаргашые али болохоор хорооходо, алмалта хэхэ гэжэ оролдонобди. Жэшээнь, ерэхэ жэлдэ бүхы техникэ ашаглалгын болон техническэ харуулгын гаргашые 5,5 процентээр хямдаруулха, дизельнэ түлишын гаргашые 2,5 процентээр хорооходо оролдохо тэмдэглэнэ.

В. СОЛДАТОВ,
Загарайн районой Хүрбын туршалга-үйлэдбэриин ажахын ахамад механик.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

ӨӨРЫН ЗҮР[...]

Сэлэнгэ мүрэнэй эрьедэ оршодог Кибалино үни сагай, хуушаншье hаа, багахан hуурин юм. Нэгэ талаhаа мүрэнэй эгсэ эрье, нүгөөдэ тээhээ ой модоор бүрхөөгдэhэн хадын ташалангаар хашагданхай. Алтан намарай дулаахан сэлмэг үдэр эндэ ерэбэл, хүндэ хоолосоо даажа ядан надхашаhан тарялангай хадын хормойгоор шарлан нэмжыхыень заабол харахат. Тосхоной дэргэдэ оршодог энэ поли дээрэ намартаа таряа хадажа ябаhан комбайнуудай хүнхинөөн, илангаяа бункераа орооhоор дүүргэhэн талын онгосонуудай үгэhэн дохёо, жэгтэй гоёор сууряатан дуулдадаг.

Энэ жэлэй намар ургаса хурааха үеэр эндэ ерэхэдээ, эдэ бүгэдые хаража hайхашаагаа hэм. Жэгдэхэнээр үйлсэлэн баригдаhан гэрнүүдтэй тосхоной захада гараад, таряанай поли хаймадан шэртэхэдэ, комбайнhаа орооhо шэрэhэн автомашинанууд харгын тоhо урхируулэн hүндэлэхэнь элеэр харагдана. Байгша ондо гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө хоёр дахин дүүргэхээр зорилго хараалhан Оронгын совхозой механизаторнууд ургаса хуряалгаа эмхитэй hайнаар ябуулhан юм.

Дүршэлтэй бэрхэ комбайнер Валерий Сусловай мэдүүлhэнэй ёhоор орооhо тарянайнь ургаса дунда зэргын гэхэ гү, али гектарай 15—16 центнер тарян абтаhан байна. Урэжэлөөрөө бусадhаа үлүү hайн бэшэ, эндэхи полидо энэнь яhала баян ургаса гээшэ. Үнгэрэн арба-арбан табан жэлэй саада тээ эндэhээ зуун пүүд таряа хуряажа абахаар hанаашалhанайшье үлүү hэн. hүүлэй жэлнүүдтэ совхозой механизаторнууд зональна гурим үргэнөөр нэбтэрүүлhэнэй ашаар тогтуурита баян ургаса ургуулдаг болоо.

Эрхим ажалаараа нютаг нугадаа суутай болоhон Валерий Суслов намарай аали намдуу сэлмэг үдэрнүүдтэ илангаяа дуратай юм. Хэрбээ поли дээрэ энэ үедэ эдеэшэhэн тарянай, намарай бороодо шиигтэhэн үрэжэлтэ хүрьhэнэйнь үнэр ямар бэ даа нэгэл ондооhоноор хангалтадаг hаа, гэртэнь пешэнhээ hаяхана гаргагдаhан халуухан хилээмэнэй хоншуухан үнэр хамар сорьёжо, аятайхан байжа магадгүй.

Валерий Дмитриевич тэрэ үглөөгүүр хамагhаа эртүүр бодожо, ажалдаа гарахаар яралтайхан түхеэрбэ. Газаа эртэ, намарай наран хадын оройгоор улайран бултайжа, абаhаар Сэлэнгэ мүрэнэй саада талаар нэмжыhэн дайдые, удаань түрэл тосхоной гэрнүүдэй оройе гэрэлтүүлжэ захалба. Тэрэ бүхэ нойртоо умбан унтажа байhан хоёр хүбүүгээ нэрэулхэеэ хайрлажа, нилээд зогсобо. Ехэ Серёжа хүбүүниинь хоёрдохи жэлээ комбайн жолоодоно. Харин удаадахи Игорь хүбүүниинь эсэгэтэйгээ хамта штурвальнаар ажаллаадаг. Өөрын гэр бүлэтэй болоогүй хүбүүд бултанда мэдээжэл hэмнай даа. Үдэшэ ажелhаа бусаhаар, амаржа унтахагүй, тосхоной залуушуулаар хүхихэеэ клуб тээшэ заабол ошохо. Тэндэhээ hүниин хахадта бусахадаа, ягаад нойртоо садахаб даа. Эдэ бүгэдые ухаандаа гүйлгэhэн Валерий Дмитриевичэй толгойдо эдир залуу наhаниинь эрьен тэхэр[...] Залуудаа Валерий ина[...] сагантайгаа ху[...] дай дунда үглөөнэй үү[...] ратар хөөрэлдэдэг бэл[...] нөө Сусловтан табан х[...] Ехэ Сергей сэрэгэй алба[...] санхай, ажаллана. [...] Александрнь Совет [...] ошонхой. Хабартаа С[...] гэртээ бусахада, Иг[...] бүүниинь сэрэгэй алба[...] тагдаха юм. Андрей[...] hургуулияа дүүргэхэ[...]тонхой. Эгээл бага Д[...] бүүниинь нэгэдэхи кла[...]рагша юм.

— Эдэ хүбүүдэйм[...] нииньшье город ошо[...] хаяа яанаб? Хүнэй з[...] болохо hэн,— гэжэ [...] Пантелеймоновнагай [...]

— Орхи, дэмы бү[...] Манай хүбүүд булта [...]ришэ. Тэрэ городтош[...] бол, нэгэ хоногhоо [...] гэр тээшээ яараха. Т[...]хомнай залуушуулна[...] үсөөржэ байна. Серге[...] хоёроо городhоо [...] ерээд, абажа ябаh[...] сүүмхэнүүдээ эхэ, [...] бэлдэhэн эдее хоолоо[...] гээд ошог гэжэ hэн[...] Үгы даа, өөhэдөө, [...] улаан гараар таряа [...] хүн болог лэ,— гээд [...] Дмитриевич таhа ар[...]

Полевой стан тээ[...]hан өөhэдынгөө гарг[...]гөөр Валерий Сусл[...] хүбүүгээ дахуулханай[...]нэ.

— Аба, аха ду[...] никовууд бидэн и[...] хань гү? Үсэгэлдэр [...] нормоёо хоёр дахин[...] —гэжэ хүбүүдэйнг[...] гахадань:

— Нёдондо үдэр[...] гектарай таряа сабш[...] гаадаг hэмди. Мар[...] Комбайнаа зогсолтог[...] гэхэл хэрэгтэй. Б[...] суглуулжа ябахадаа [...]мни, хэды дахин [...] байгаа hэмши? Жэл[...] таряан адли, байда[...] нөө таряан соо ногоо[...]мон элбэг. Түргэн [...] жаткын хажуур хурм[...]хо. Ойлгожол байха [...] Мүнөө ошоhоор агре[...] наринаар хара, таару[...]хо. Зай гү?— гэжэ [...] хэлэхэдэ, Сергей [...] юм.

Нёдондо эсэгэ, хүб[...]ловууд туд бүрээ е[...]ган центнер таряа[...] ажахыдаа түрүүшын [...]ри ээлээ hэн. Энэ[...]ряанай тиимэ hайн [...] hаань, нёдондонойх[...] туугүй ехээр таряа [...]

— Валерий Сусл[...] механизаторнуудай [...] эгээл дүршэлтэйнь [...]лөө бүхэндэ хамаг[...] ерээд, агрегадаа [...] хаража шалгаад, бэл[...]дог хүн. Тиимэhээ [...] зогсолтогүй ажалла[...] Кибалинай отделени[...] дүй дүршэлээ hург[...] хидхэхээр болонхой, [...] дамар бэрхэ механи[...] олон. Мүн hүүлэй [...] агротехникэ, ажалай [...]лэй талаар түрүү [...] эндэ үргэнөөр нэбт[...]нэ,— гэжэ совхозо[...] агроном С. М. Монхо[...] рэхэдэ, отделениие [...]шэ байhан В. П. С[...] дэмжэнэ:

— Отделение [...] шээр ажаллажа эх[...] хойшо hаядаа гүш[...] гүйсэхэнь. Валерий[...] hаял трактористаар [...] байгаа. Миниин нө[...] энэ болотороо ур[...] даа. Мүнөө ,манай[...] ёhотойл hургэн хүм[...] шэ гээшэл,— гэжэ н[...]

...Үглөөнэй наран [...] шеэ гамгүй сасаж[...]рэй дуhалнуудшье [...] hэн. Механизаторнууд[...] нуудаа жолоодон, [...] шээ hубарибад.

М. [...]
Улаан-Үдын район[...]

ТҮСЭБҮҮД БА ТҮЙЛАЛТАНУУД

УРГАЛТЫН ШИИДХЭХЫ НҮХЭСЭЛ

Манай ороной экономическа ургалта саг үргэлжын шэнжэтэй. Советскэ Союз хэдэн арбан жэлнүүдэй туршада доошоо орохо гээшые үзөөгүй. Экономическа ургалтын шэнжэ шанарынь эхэнхидээ арадай ажахыда эршэдхэлгын гуримуудые шангадхалга болоно.

Тэдэнэрэй шиидхэхы талань ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэ мүн. Энээниие статистическэ дүнгүүд элеэр гэршэлжэ үгэнэ. Тиигэжэ 1982 ондо ажалай бүтээсые дээшэлүүлhэнэй ашаар промышленна үйлэдбэриин бүхы ургалтын 75 процентнь түйлагдаhан байна. 1983 ондо — 88 процентнь болоо. 1984 он үшөө дүүрээдүй, зүгөөр тоо баримтануудые хараад үзэхэдэ, мүнөө энэ дүнгынь 94 процентдэ хүрэнхэй, жэлэй дүүрэтэр энэ хэмжээндээ үлэхөөр байна.

Эндэмнай дэлхэйн промышленна продукциин табанай нэгэ хубииень үгэдэг экономико тухай хэлэгдэнэ гэжэ hануулха ёhотойбди.

СССР-эй арадай ажахые эршэдхэлгын үндэhэ hууринь — эрдэм-техникын дэбжэлтын арга боломжонуудые эгээн хүсэдөөр хэрэглэлгэ болоно. Энэнь сэхэ экономическа hанамжануудтай, мүн социальна талатайнь холбоотой байха юм. Шэнэ зохёолгонуудые, шэнэ технологиие нэбтэрүүлхэдээ, гансал ашаг үрэ үгэхэ талыень харалсаха бэшэ, мүн хүнүүдэй ажалые хүнгэлхэ, тэрэниие машинануудай хүсэндэ дамжуулха хабыень шэлэхэ болонобди. Жэшээнь, манай орон дотор промышленна рободуудые бүтээлгэ хурданаар олошоруулагдана, мүнөө үедэ тэдэниие үйлэдбэрилгөөр бидэнэр Баруун Европын оронуудые болон США-е ахижа гараабди, мүнөө дээрээ гансал Японидо ахигданабди. Гэхэ зуура, рободууд, автоматизаци манай хүдэлмэришэдэй hүүрида аюул тохёолдуулнагүй, юуб гэхэдэ, түсэблэгдэдэг экономико хүнүүдые ажалаар хүсэд хангадаг гээшэ. Энэнь оньhожоруулга ба автоматизаци нэбтэрүүлхэдэ, зохид эрхэ байдал олгоно.

Тиимэhээ эрдэмэй түйлалтануудые түрүү техникэдэ ба технологидо нэбтэрүүлхэ гээшэ үйлэдбэриие эршэдхэлгын гол хүсэниинь боложо үгэнэ бшуу.

Эрдэм-техникын дэбжэлтэдэ түшэглэхэдөө, тэрэниие үүсхэгшэдые урмашуулха шухала. Орон доторхи гол үйлэ хэрэгүүдэй нэгэниинь — жэл бүри СССР-эй Гүрэнэй шангуудые олгохо хэрэг болоно. Энэ жэлдэ эрдэм ба техникын талаар тэрэ 40 хүдэлмэридэ олгогдоhон байна.

Эдэ шангууд юу харуулааб гэхэдэ, элдэб олон hалбаринуудаар эгээн ехэ амжалтануудай түйлагдаhание гэршэлнэ. Физика, математика, радиоэлектроникын талаар, юртэмсые шэнжэлхэ, медицинэ, металлурги, машина бүтээлгэ, геологи, мелиораци гэхэ мэтээр хэгдэhэн хүдэлмэри тэмдэглэгдээ. Эндэ хүдэлмэриин ехэ хэрэгтэй байhаниинь, мэргэжэлтэдэй дунда сэгнэгдэhэниинь, сагай эрилтэнүүдые хангаhаниинь хараада абтадаг байна.

Экономическа ашаг үрэ ехэтэй, хүндэ хүшэр ажалhаа хүнүүдые hуллаhан технологиие нэбтэрүүлгэтэй холбоотой хүдэлмэридэ онсо анхарал хандуулагдана. Жэшээнь, тиимэ юумэнүүдэй дунда Сибирь — Баруун Европо гэдэг трансконтинентальна газопровод барилгада хэрэглэгдэhэн онол арганууд бии. Эдэ бүгэдэ байгаалиин-сагай уларилай адлирхуу эрхэ байдалда США-да бүтээгдэhэн трансаляскинска нефтепровод барилгаhаа тэрэниие долоо дахин хурданаар бүтээхэ арга олгоhон байна. Жэлдэ түйлагдаhан экономическа ашаг үрэнь 500 миллион түхэригhөө үлүү гараа, барилгын нормативна болзорынь гурба дахин хорооггоо (СССР дотор трубопроводые барилга дээрэ ажалай бүтээсэ урданьшье дээгүүр байгаа). Эгээн шухалань — иимэ дүнгүүд ажал хэхэ эрхэ байдалые hайжаруулhанай ашаар түйлагдаа.

Үшөө нэгэ жэшээ — химическэ технологиин талаар литовско бүлэг инженернүүдэй хүдэлмэриие абажа үзөө. Тэдэнэрэй бүтээhэн түхеэрэлгэ робототехникын түйлалтануудта хэрэглэгдэжэ, шэнэ түхэлэй пластмасса гаргаха хүсэд hайнаар автоматизацилагдаhан үлөөдэhэгүй үйлэдбэри байгуулха арга олгоо. Машинанууд дахяад хүнүүдые hэлгээ, ажалшадай бэеынь элүүр сахигдана.

Иимэрхүүгээр экономическа ашаг үрэ үгэлгые гуманизацитай холбохо арга Норильска горно-металлургическа комбинадай газаар хангалгын системэ байгуулагдаа hэн. Энэ комбинат Полярна дүхэригэй саада тээ хүдэлдэг. Энэ хүдэлмэри бага бэшэ хүшэ хүлhэ ба саг гаргашалhан, зүгөөр тэрэнь оло дахин харюулагдаа. Энэ ушарта металлургическа үйлэдбэриин хэмжээн дүрбэнэй нэгэ хубиhаа үлүүгээр ургаhан, агаар болон уhа гол эрид hайжарhан байха юм. 1970-hаа 1983 он хүрэтэр энэ технологи 8,2 миллиард шахуу түхэригэй экономическа ашаг үрэ үгөө. Тиихэдэ эндэ эгээн шухалань юуб гэхэдэ, газар доро нүүрhэ малтаха хүндэ хүшэр хүдэлмэриhөө найман мянган нүүрhэшэдые сүлөөлhэн байна бшуу.

Леонид КОРЕНЕВ,
АПН-эй экономическа шэнжэлэгшэ.

ҮЗБЕГЭЙ ССР. Физико-математикын эрдэмэй доктор, профессор, республикынгаа наука ба техникын габьяата ажал ябуулагша Садык Азимовай наранай элшэ хүсэ хэрэглэхэ талаар хэhэн хүдэлмэринүүд бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ болонхой. Тэрэ өөрынгөө hурагшадтай хамта наранай элшэ хүсэ ашаглаха шэнэ комплексын прожект зохёогоод, тэрэнээ бодхоогоо байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Үзбэгэй ССР-эй АН-ай физико-техническэ институдай таhагые даагша А. Урумбаев, Үзбэгэй ССР-эй АН-ай академик С. Азимов, физико-математикын эрдэмэй кандидат И. Пирматов гелиокомплексын дэргэдэ.

ТАСС-ай фотохроника.

БОДОМЖОТОЙГООР ЭМХИДХЭХЭ

ци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ хүдэлмэри бусадhаа hайн байба. Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Шагдар Маланович Бадмаевай мэдүүлhэнэй ёhоор, эндэ Альбина Базаровна Ламатхановагай хүтэлбэри доро автоклуб байгуулагданхай, хэдыдэхи жэлээ амжалтатайгаар хүдэлнэ.

— Манай нүүдэл автоклубай дэргэдэхи уран hайханай самодеятельностиин бүлгэмдэ гол түлэб хүдөөгэй клубуудай, Баянголой соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсадаг. Ажахымнай хонишодой, үхэршэдэй үбэлэйн байранууд түб hууринhаа нилээд холо оршодог юм. Нэгэ-хоёр үдэрөөр бултыень эрьехээр бэшэ байдаг. Тиимэhээ бидэ малшад, хонишодто ошохо зургаан маршрут зохёонхойбди. Тэрэ маршрудаараа отара, гүүртэнүүдэй үбэлжэдэг газарта hарадаа нэгэ удаа заабол хүрэнэбди. Энэмнай үсөөн бэшэ. Манда программаа шэнэлхэhээ эхилээд, эмхидхэлэй ажал захагүй ехэ ааб даа, — гэжэ Альбина Базаровна хөөрэнэ.

Автоклубай коллектив холо үбэлжэдэг хонишод, малшадтаа концерт, наада харуулхаhаа гадна «Дайшалхы хуудаhануудые» гаргадаг, библиотекын номуудые шэнэлдэг байха юм. Мүн уласхоорондын байдалаар гү, али үхибүүдые, залуушуулые hурган хүмүүжүүлхэ талаар hонирхолтой лекци, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэдэг.

Баянголой хүдөөгэй клубуудай нэгэдэмэл системын директор Шагдар Маланович Бадмаевай мэдүүлhэнэй ёhоор, автоклубай коллектив худалдаа наймаанай, элүүрые хамгаалгын, ажалшадай ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинадай хүдэлмэрилэгшэдтэй хамтарангүй, амяарханаа харгыда зоринхой. Ушарынь хадаа, гүүртэ, отарануудта бултадаа суглараад ерэхэдэнь, бүхы хүн зониинь автолавкада наймаа хэхээ гү, али ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинадта захил хэхээ үрдижэ ошодог байха юм. Тиигэжэ соёлой, элүүрые хамгаалгын хүдэлмэрилэгшэд, лекторнууд, библиотекарьнууд хүн зонойнгоо суглархые нилээд удаан хүлеэжэ ехэ сагаа алдана гээшэл. Энээхэн дутагдалыень хараада абажа, хүдэлмэреэ өөhэдынхеэрээ эмхидхэhэн автоклубай коллектив яhала амжалтатай ябана гээшэ.

Баянголой соёлой байшангай дэргэдэ арадай театр байгуулагдаhаар үнихэнэй. Жэл бүхэндэ шэнэ зүжэг найруулан табижа, район доторoo, мүн республика соошье нэгэнтэ бэшэ суурхаhан байха. Хабартаа Чингис Айтматовай «Улаахан пулаадтай уляангирхамни» гэhэн зүжэг найруулан табяа hэн. Эндэ арадай инструментнүүдэй арадай оркестр эмхидхэгдээ. Мүн уян нугархай хатар-баледэй кружок хүдэлнэ. Соёлой байшангай коллективэй hара бүхэндэ хэхэ хүдэлмэри уридшалан зохёогдожо, баталагдадаг байха юм.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо хүдөөгэй дүрбэн клуб бии. Тэдэнэй — Хараhанай, Соёлой, Үрэжэлэй, Онёогой хүдөөгэй клубуудай хүдэлмэри hайнаар ябуулагдана.

Дурсагдагша ажахыда соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй яhала hанаhанда хүрэмөөр ажалладаг байбал, худалдаа наймаанай, ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинадай коллективүүд хонишод, үхэршэдэй, hаалишадай дунда тиимэ хүндэтэй бэшэ байшоо. Нэн түрүүлэн худалдаа наймаанай талаар абабал, Баянголой худалдаа наймаанай предприятиин хоёр автоколонныи нэгэниинь хүдэлгэдэг байгаа hэн. Тус предприятиин директор Дмитрий Старикович Бардымовай мэдүүлhэнэй ёhоор, нэгэ автолавкынь жолоошон-наймаалагшань амаралтада гаранхай байгаа. Автолавка холын отара, гүүртэнүүдтэ ошоходоо гол түлэб сай, дабhа, хилээмэ, даб дээрэ хэрэгтэй болохо эд бараа абаашажа үхэршэд, хонишодто дурадхана. Мүн hарадаа нэгэ удаа малшадай бүлэ бүхэниие нэгэ мэшээг сагаан гурилаар хангадаг гуримтай. Энээнhээ ондоо гэхэ гү, али хоморой шухаг эд бараан автолавкада наймаалагдадаггүй байба. Үнинэй малшадай нэгэн Зинаида Загдуевна Бошигтуеватай уулзажа, энээн тушаа hанамжаяа хэлэхыень гуйхадамнай:

— Автолавка hарадаа нэгэ-хоёр дахин ерэдэг. Тэндэhээ абахашье юумэн үгы байдаг. Хилээмэниинь хаташанхай байха. Манда гутал, сабхи, дулаан хубсаhан хэрэгтэй. Илангаяа үхибүүдэй хубсаhан хомор байдаг юм. Бидэ үри хүүгэдтээ хубсаhа хунар бэдэржэ ябаха аргагүйбди. Иимэ байдалтайемнай худалдаа наймаанайхид мэдэхэл ёhотой. Саашань ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангагшад тухай хэлэбэл, бидэ тэдэниие харадаггүйбди. Баянголдо шэнэ пункт нээгдээ гэжэ дуулдагша. Хаа ганса ошоходо, үүдэндэнь томо суурга үлгөөтэй байхал даа. Захил хэдэг hаа, hайн бэлэй. Илангаяа гутал, сабхидаа заhабари хүүлэдэг hаа гоёл hэн. Үшөө саашань гэхэдэ, газетэ, журналнууднай саг соогоо абтанагүй. hарадаа хоёр-гурба дахин асардаг. Обоо хүбөө асарагдаhан газетэ, журналаа тэрэ дороо хаража, уншажа үрдихэгүйш. Иимэл байгшабди. Энэ жэлдэ хубилжа, ондоо болохо аабы, — гэжэ найман үхибүүнэй эхэ, үнинэй үхэршэн Зинаида Загдуевнагай хэлэхэдэ, үнэхөөрөө гайхамаар бэлэй.

Баянголдо захил абадаг томохон пункт бии. Энэ филиалые даагша Сындема Порхоноевагай мэдүүлhэнэй ёhоор, колхозой бүхы үхэршэд, хонишодой захил дүүргэгдэнэгүй. Ушарынь хадаа, районой ажалшадай ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинадай мастернууд иишэ ерэдэггүй байшоо. Тиимэhээ Баянголой филиалые даагша Сындема Порхоноева гансаарханаа гүүртэ, отарануудта ошоходоо, бүхы захилыень абаха аргагүйдэнэ гээшэл.

Саашань, эндэхи худалдаа наймаанай предприятиин директор Дмитрий Бардымов хөөрэхэдөө, hайн шанартай импортнэ гуталнууд, дулаан дэгэл, малгайнууд, залуушуулай үмдэдэг джинсэнүүд хирэ-хирэ болоод лэ манда ерэдэг гээ hэн. Теэд энэ шухаг хоморой болоhон эд хэрэгсэлээ автолавкануудта хубаарилжа үгөөд худалдуулhанай hүүлээр хиналта шалгалта хэдэггүйнь харамтай.

Имэрхүү дутагдалнууд Баргажанай, Шитханай, Бодоной совхозуудта, Уланай колхоздо усадхагдаагүй байhаар. Тобшолон хэлэбэл, концерт, наада харуулха талаар ажалай hайнаар эмхидхэгдэдэг hаа, худалдаа наймаанай, ажаhуудалай эрилтэ хангаха комбинадай хүдэлмэрилэгшэд үбэлжэлгын үедэ малшад, хонишодой хэрэглэмжэ хангаха ажалаа ёhын тэдыдэ ябуулдаг байшоо. Эндэ үшөө юун тухай хэлэлтэйб гэбэл, үбэлэй, зунай hарануудта малшадай хэрэглэмжэ хангахаар ехэ гэгшын түсэб зохёожо баталдагшье hаа, тэрэнээ дүүргэдэггүй байхаhаа гадна юундэ бэелүүлэгдэнгүй үлэhыень шалгадаггүй юм хаш. Баргажанай совхозой парткомой секретарь Валерий Дмитриевич Малыгинтай энээн тухай хөөрэлдэхэдэмнай:

— Үнэхөөрөөшье эхин дээрээ ехэ хөөрэлдөөн гарадаг. Удаань харюусалгата ажалай үргэдэхэдэ, мартагдаhаар, саарhан дээрээ үлэшэнэ бшуу. Совхозой дирекци, партком, арадай депутадуудай сельскэ совет энээн тухай бодомжолжо, зохихо хэмжээ абаха бэзээ. Энээниие жэжэ-божо юумэндэл тоолоод абяагүй гаража байхада, hайн үрэ байхагүйл, — гэжэ сэхэ мэдэрээ бэлэй.

Парткомой секретарь эндэ тон зүбөөр мэдэрээ. Ушарынь гэхэдэ, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо соёлой хүдэлмэрилэгшэдтэ туhаламжа үзүүлхын орондо яажашье hаань тэдэниие суглуулжа абаашаад, ямар нэгэ отара, гүүртэдэ аргал шабааhа зөөлгэжэ, hургааг бэлэдхүүлхые баалададаг байха юм.

Үзэл сурталай хүдэлмэри үргэнөөр, гүнзэгы удхатайгаар ябуулха эрилтын табигдаад байhан мүнөө үедэ эдэ бүгэдэ алдуу дутагдалнуудые дары усадхаха хэрэгтэ КПСС-эй Баргажанай райком анхаралаа хандуулха зэргэтэй.

Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай тусхай корр.

УРАН БЭЛИГЭЭР hОНИРХОГШОДТО

байхада, оршон тойрон хуу баран даган дууряажа байhандал болодог.

Энэ гайхамшагта дуушанай зохёохы ажал ябуулга «Театр» журналай 1983 оной 6-дахи номерто толилогдоhон А. Цыбульскаягай «Ирина Богачева» гэhэн статья уншахыстнай дурадханабди. Тэрэшэлэн Г. Поплавскиин «Үндэр бэлиг» гэжэ статья «Нева» журналай 1983 оной 5-дахи номерто толилогдоhон байна.

СССР-эй арадай артист, мэдээжэ кинорежиссер С. Ф. Бондарчук «Мексикэ гал соо», «Би шэнэ дэлхэйн мүндэлхые харааб» гэhэн фильмүүдэйнгээ түлөө СССР-эй байгша оной Гүрэнэй шанда хүртэбэ. Сергей Бондарчугай дурсагдагша хүдэлмэринүүд тухай Е. Дангулова «Искусство» гэжэ журналай 1982 оной 10-дахи, 11-дэхи, 12-дохи номернуудта статьянуудые хэблүүлhэн юм.

Вл. Маяковскиин нэрэмжэтэ Москвагай академическэ драмын театрай ахамад режиссер, СССР-эй арадай артист А. А. Гончаров, «Молва» гэжэ пьесын автор А. Салынский болон артистнууд Наталья Гундарева, Евгения Симонова, Александр Фатюшин гэгшэд hүүлэй жэлнүүдтэ зүжэгүүдтэ наадаhан шадабариингаа түлөө Гүрэнэй шанда хүртэбэ. Дээрэ дурсагдагша зүжэгые Вл. Маяковскиин нэрэмжэтэ театрта табиhан тухай Ю. Дмитриевэй «Оркестр, марш!» гэhэн статья «Театр» журналай 1983 оной 11-дэхи номерто толилогдонхой.

Эстрадын мэдээжэ дуушан Иосиф Кобзоной бэлиг шадабари мүн лэ байгша оной Гүрэнэй шангаар тэмдэглэгдэбэ. Энэ дуушанай хоолой программаhаа программада хүгжэнэ, улам эрэлхэг хонгёогоор зэдэлнэ. И. Кобзон онсо удхатай репертуар өөртөө тааруулан шэлэжэ шадаа. Тэрэнэй дууша намтар тухай олон ушарта бэшэгдэhэн байха. Жэшээлхэдэ, «1946—1977 онуудай ородой совет эстрада» гэhэн түүхын очеркнуудай, 1981 ондо «Искусство» хэблэлээр гараhан ном соо, мүн Н. И. Смирновой «Знание» хэблэлдэ 1980 ондо гаргагдаhан «Совет дуунай мастернууд» гэhэн суглуулбари соо И. Кобзон тухай үргэнөөр бэшэгдэнхэй.

Композитор Эдуард Савельевич Колмановский мүн лэ байгша оной Гүрэнэй шанда хүртэбэ. Тэрэнэй элдэб сагуудта бэшэhэн «Би дуратайб шамда, ажабайдал», «Ородууд дайн жүрөөдөө гү?», «Бусахаб шамдаа, Росси», «Вальс тухай вальс», «Алеша» болон бусад олон дуунууд манай ажабайдалай таhаршагүй хубинь болонхой гээшэ. Композиторай олонхи дуунууд арадай болонхой, юуб гэхэдэ, авторыень мэдэхэшьегүй hаа, дуунуудынь манай орон дотор хүн бүхэнөөр шахуу дэмжэгдэн гүйсэдхэгдэдэг. Композиторай зохёохы ажал ябуулга тухай хүгжэм шэнжэлэгшэ М. Игнатьевагай «Эдуард Колмановский» гэжэ ном «Советский композитор» гэжэ түбэй хэблэлээр 1983 ондо барлагдаа hэн.

Уран зурааша Джемма Скулме гэгшын бэлиг шадабари мүн лэ үндэрөөр сэгнэгдэбэ. Тэрэнэй бүтээhэн «Дуун», «Утаhад», мүн «Үенүүд» гэhэн триптих байгша оной Гүрэнэй шангаар тэмдэглэгдэбэ.

Уран зурааша бүтээлнүүд доторoo национальна ёho заншалнуудаа гүнзэгыгөөр дэлбэлэн гаргажа, үе саг тухайгаа философско тобшолол хэнэ. Автор хүн түрэлтэнэй ниитын гоё hайхан баялиг тээшэ эрмэлзэхэдээ, үнгэрhэн, мүнөө ба ерээдүй сагуудые үргэлжэ дээрэнь таhаршагүй гэhэн ёhые баримтална. Д. Скулме тухай, тэрэнэй бэлиг шадабариин хүгжэлтэ тухай Ю. Осмоловский «Домогhоо гараhан хүнүүд» гэжэ статья соогоо «Советская культура» газетын 1983 оной июлиин 12-ой номерто дэлгэрэнгыгээр бэшэhэн байна. Гадна «Советский художник» хэблэлээр И. Нефедовагай «Джемма Скулме» гэжэ ном 1982 ондо хэблэгдээ hэн.

Искусствын талаар СССР-эй 1984 оной Гүрэнэй шангай лауреадууд тухай дээрэ дурсагдаhан материалнуудтай М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска научна библиотекын искусствын таhагта танилсажа болоно.

В. РУБЦОВА,
библиограф.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

КОМБИНАТ hЭЛЬБЭН ШЭНЭЛЭГДЭНЭ

СОФИ. Кремиковско металлургическа комбинадта халуун вальцовкын 1700-най станай капитальна заhабари түгэсхэгдэбэ. Эндэ хабтайлгаhан прокат дахин үйлэдбэрилэгдэжэ эхилээ.

Хори гаран жэлэй саана тус комбинат түрүүшын тонно прокат үгэhэн юм. Үнгэрhэн жэлнүүдтэ тэрэ Болгариин металлургическа гол бааза болоhон, хэдэн миллион тонно металл үйлэдбэрилhэн байна. Комбинадай хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүдые шэнэлхэ, тэрэнэй зарим үйлэдбэриие hэльбэн заhаха хэрэгтэй болоо hэн. Нёдондо жэлдэ 1250-най стан заhабарилагдаа. Харин мүнөө 10 үдэрэй болзорто, графигhаа хоёр үдэрөөр урид 1700-най стан заhабарилагдажа, шэнэлэгдэбэ бшуу. Тэрэ час соо 360 тонно прокат үйлэдбэрилхэ болоо.

МООДНО ХУБСАhА ЭЛЬГЭЭНЭ

ПРАГА. Простеев хотодохи оёдолой нэгэдэлэй коллективэй бүтээжэ, декабриин түрүүшын хахадта Советскэ Союз эльгээhэн гадар хубсаhые мэргэжэлтэд үндэрөөр сэгнэнэ. Мэдээжэ предприятиин фирмын тэмдэгтэй мүнөөнэй моодоор оёгдоhон эхэнэрнүүдэй платинууд, спортивна хүүргэгүүд, плащнууд совет худалдан абагшадта hайшаагдаха байха.

Простеевтэхи оёдолой нэгэдэл хадаа эхэнэрнүүдэй, эрэшүүлэй ба хүүгэдэй хубсаhа оёдог Чехословакиин томо предприяти болоно. Советскэ Союз предприятиин продукциие гол түлэб худалдажа абадаг. Манай гадаадада худалдадаг продукциин гурбанай нэгэ хубиhаа үлүүнь Советскэ Союзда хүртэдэг юм, — гэжэ оёдолой нэгэдэлэй генеральна директорэй орлогшо Я. Пеликан ТАСС-ай корреспондентдэ хэлээ. Мүнөө жэлдэ СССР-тэ эльгээгдэхэ бэлэн продукциин хэмжээн 20 процент дээшэлээ юм.

Москвагай, Ленинградай, Киевэй ба Новосибирскын модельернүүдтэй ЧССР-эй мэргэжэлтэд моодно хубсаhа байгуулха талаар зохёохы харилсаа холбоо бэелүүлдэг.

ТАСС — АПН ХИЛЫН СААНАhАА

...ИИН ...РТИЙН ПЛЕНУМ

...hайшааhан байна.

1985 ондо элшэ хүсэнэй ба түүхэй эдэй баазые саашадань хүгжөөлгын, техническэ хэмжээе дээшэлүүлгын, продукциин шанарые hайжаруулгын, эрэхэ жэлдэ ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдаhан бүхы хүсэнүүдые саг болзор соонь тушаалгын асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулагдаха байна гэжэ Пленум дээрэ тэмдэглэгдээ.

РКП-гэй Генеральна секретарь Н. Чаушеску Пленум дээрэ үгэ хэлэбэ.

ХОЁР ТАЛЫН ХАРИЛСААНАЙ АША ТУhАДА

ТОКИО. Экономическа харилсаа тогтоохо талаар совет-япон, япон-совет комитедүүдэй хамтын зүблөөн эндэ нээгдэбэ. Тэрээндэ хабаадагшад хоёр талын худалдаа наймаанай-экономическа харилсаае хүгжөөлгэдэ хабаатай үргэн олон асуудалнуудаар hанамжануудаа хэлсэhэн байгаа.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Тихоновэй эльгээhэн амаршалгые зүблөөндэ хабаадагшад сэдьхэлээ ханангяар угтаба. Японой премьер-министр Я. Накасонэ зүблөөндэ мүн лэ амаршалга эльгээhэн байна.

Японой гадаадын хэрэгүүдэй министр С. Абэ хуралдаае нээлгэ дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Японой болон Советскэ Союзай хоорондохи али алиндань ашатай туhатай худалдаа наймаанай-экономическа харилсаае бэхижүүлгэ хоёр ороной хоорондохи үгэеэ ойлголсолгые, холбоо барисаае үргэдхэлгэдэ шэнэ түлхисэ үгэхэ байна гэжэ тэмдэглээ. Энэ зүблөөн совет-япон хөөрэлдөөнүүдые хүгжөөлгын шухала шата болохо аабза гээд найдажа байhанаа мэдүүлбэ.

Экономическа харилсаанай талаар япон-совет комитедэй түрүүлэгшэ, «Токио гасу» компаниин президент Х. Андзай зүблөөн дээрэ үгэ хэлээ.

...ЭХИ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

шэглэлэй дахинаа элирхэйлэн харуулагдаhан Варшавска Договорой гэшүүн-гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй комитедэй hаяхан Берлиндэ болоhон заседаани дээрэ баталагдан абтаhан коммюникегэй залан сэхэ заабари зүбшэлнүүдтэ тэрэ баруунай оронуудай анхаралыень хандуулhан байгаа. Венэдэхи хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдээр хэлсээнүүдые дары түргөөр баталхын түлөө социалис оронууд хэлэлэришэгүйгөөр тэмсэнэ гэжэ энэ коммюнике дотор тэмдэглэгдээ hэн.

Энэ шатада үгэ хэлэhэн бусад аха дүү оронуудай делегацинуудые толгойлогшонортойл адли, ГДР-эй түлөөлэгшэ баруунай оронуудай бүтэмжэгүй хараа бодолые элирхэйлэн харуулhан байгаа. Али нэгэ талын аюулгүй байдалда хоро хүргэнгүй, гол ёноной үндэhэ hуури дээрэ Түбэй Европодо зэбсэгтэ хүсэнүүдые, буу зэбсэгүүдые хорооhо оодото алхамуудые бэелүүлгэhээ баруунай оронууд хулижажа байна бшуу. Гэхэтэн хамта 1983 ондо социалис гүрэнүүдэй оруулhан дурадхалнуудай үндэhөөр Венэдэхи хөөрэлдөөнүүдые hайжаруулха оодото арга боломжонууд бии гэжэ А. Виланд тэмдэглээ. Урагшаа дабшахын тула баруунай тала өөhэдынгөө хараа бодолые шэнээр хаража үзөөд, хөөрэлдөөнүүдые гүримшуулан hайжаруулхаар бэлэн байhан тухайдаа мэдүүлхэ ёhотой гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Венэдэхи хөөрэлдөөнүүдэй ээлжээтэ шата 1985 оной январиин hүүл багта үнгэргэгдэхөөр хараалагданхай.

САГ ҮРГЭЛЖЫН ЗҮБШЭЛЭЛГЫН КОМИССИИН СЕССИ

ЖЕНЕВЭ. 1972 оной майн 26-да СССР-эй болон США-гай хоорондо баталагдаhан ракетэhээ хамгаалалта хэхэ түхеэрэлгэнүүдые хизаарлаха тухай договорой, стратегическэ добтолхы буу зэбсэгүүдые хизаарлаха зарим хэмжээнүүд тухай саг зуурын хэлсээнэй, 1971 оной сентябриин 30-да хоёр ороной хоорондо баталагдаhан ядерна дайнай hүжэрэлгын аюулые hулаарулхын тула байгуулагдаhан совет-американ саг зуурын зүбшэлэлгын комиссиин ээлжээтэ сесси эндэ дүүрэбэ.

...Й ЦК-гай ПЛЕНУМ

...ТПК-гай ЦК-... Ардай ажа... 1985 оной ... тэрээндэ ха... хэлсээ. ... шанар... ...ктние, ...транспортые ...хүгжөөл... ...ческа про... ...хүдэлмэрие наринжуулан hайжаруулгада, хүн зоной hуудал байдалые улам болбосон hайн болголгодо ехэ анхарал хандуулагдаха байна. Социалис оронуудтай худалдаа наймаанай-экономическа ба техническэ харилсаае эдэбхитэйгээр хүгжөөхэ шухала гэжэ Пленум дээрэ тэмдэглэгдээ.

Япон милитаристнуудhаа Корейе сүлөөлhөөр 40 жэлэй ойн, Корейн Ажалай партиин байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн жэлдэ социализм байгуулгада шэнэ амжалта туйлахые Пленум уряалба.

Эмхидхэлэй асуудал мүн лэ хаража үзэгдөө. Пак Нам Ги ТПК-гай ЦК-гай секретаряар hунгагдаhан байна.

ТПК-гай ЦК-гай Генеральна секретарь, КНДР-эй Президент Ким Ир Сен Пленумэй хүдэлмэридэ хабаадаба.

ДРА-гай МИД-эй БУРУУШААЛГА

КАБУЛ. Афганистанай хилэ шадархи районуудта ээзэрхэг түримхэй шэнэ ябуулгануудые үүдхэhэнh энь уламжалан, Пакистанда буруушаалга хэжэ байhан тухайдаа ДРА-гай Гадаадын хэрэгүүдэй министерство мэдүүлбэ. Буруушаалга дотор заагдаhанай ёhоор, байгша оной декабриин 8-да, 10-да Пакистанай харгис хүсэнүүд ехэ буугаар Афганистанай Кунар провинциин Бишанкар тосхониие, бусад объектнүүдые буудаhан байгаа. Энээнhээ уламжалан, амгалан зоной дунда шархатаhаншье хүнүүд бии, материальна ехэ гарза хохидол ушаруулагдаа.

Хоёр ороной хилэ дээрэхи түгшүүрилэй гол шалтагаан болоhон Пакистанай талаhаа үүдхэгдэжэ байгаа hүйдхэлтэ ябуулганууд энэ райондохи амгалан тайбан байдалда аюул тохёолдуулна.

ПОЛЬШЫН АРАДАЙ РЕСПУБЛИКА. Энэ ороной портнуудта дэлхэйн бүхы шахуу оронуудай онгосонууд ашаа тээнхэй ерэжэ байдаг. Щецин Гданьск гэхэ мэтэ асари томо портнуудта ашаа буулгалга ба тээлгэ сүм оньhожоруулагданхай. Харюусалгатай хүдэлмэри хэдэг портнуудай ашаа зөөгшэд байгша онойнгоо даабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлжэ дүүргэхэ болонхой. Хэды хүшэр хүндэ эрхэ байдалда хүдэлөөшье hаа, тэдэнэр даабаринаа ходоодоо үлүүлэн дүүргэдэг заншалтай. Жэлэй эхинhээ хойшо эршэтэйгээр хүдэлжэ, Польшын портовигууд 38 миллион тонно ашаа буулгаhан, тээhэн байха юм. Тэдэнэйн ехэнхинь харин оронуудhаа ерэhэн гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Эдэ үдэрнүүдтэ Польшын портнуудай хүдэлмэрилэгшэд ажалайнгаа эршэ hуладханагүй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Щецинэй портдо.

ТАСС-ай фотохронико.

ТҮРЭЛ НЮТАГАЙМ ТҮҮХЭhЭЭ

АМГАЛАНТЫН hУРГУУЛИ

Бага наhандаашни болоhон үйлэ хэрэгүүд баларшагүйгөөр сэдьхэлдэ хадуугдадаг гээшэ ха. 1944 оной намарай hайхан нарата үдэрые би үсэгэлдэрэйхи мэтээр элеэр hанадаг хүм. Бата hайхан баатар сэрэгшэднай фашис булимтарагшадые hамна сохижо, өөhэдынь уурхай тээшэ намнажа захалhан байгаа.

Хориин районой заха газарта оршодог Амгаланта гэжэ үзэсхэлэн нютагта тэрэ үдэр эхин hургуули нээгдээ hэн. Гурбадахи Интернационалай нэрээр тэрэ үедэ нэршэhэн бишыхан колхозой трактористнуудай, малшадай, хонишодой 12 хүбүүд, басагадта тэрэ үдэр ёhотой hайндэр болоhон юм. Юуб гэхэдэ, гэрhээ холо, ондоо нютагуудта ошожо, нэгэдэхи класста орохо ёhотой байhан багашуул өөрынгөө нютаг дээрэ hураха, эрдэмэй үндэhэ шудалха аргатай болоо бшуу!

Колхозой клубта залгажа бариhан бишыхан таhалга соо hургуули нээгдээ бэлэй. Тэрэ үедэ тон залуухан басаган ябаhан багшамнай — Цырен-Дулма Цыремпиловна бидэниие партада hуулгаад, хүн бүхэндэ хахад-хахад карандаш үгөө агша hэн. Бүхы юумэндэ дайн мүр сараагаа үлөөнхэй hааб даа: карандашаймнай модон шэрдэгдээшьегүй байгаа hэн гэжэ мүнөө hанадагби. 3—4 hурагшад хамтаржа, нэгэ «Үзэглэлөөр» ном үзэхэ болобо. Тетрадиин орондо хуушан ном хэрэглэжэ, мүрнүүдэйнь хоорондуур үзэгүүдые бэшэжэ hураhан зон байхабди. Имэрхүү байдал гансашье Амгалантада бэшэ, бусадшье нютагуудта адлил hэн бэзэ даа. Юрэдөөл, хоёр жэл үнгэрhэн хойно ёhотой бэхээр бэшэдэг, тетрадьтай болодгоо hэн.

Гэбэшье дайнай түлэг үедэ hургуулида ороhон бидэндэ бүхы юумэн хуу шэнэ, hонирхолтой байгаа. Классаймнай шэрын үнэр, юрын хуурай модоор гадарлагдаhан хахад карандашхамнайшье — бүхы юумэн өөрын тусхай хангалтай байгаа бэлэй.

Ажалай хэшээл гэжэ байгаагүй. Зүгөөр хэшээлhээ гадуур үедэ бидэ барандаа шадалайнгаа хүрэхысэ үйлэдбэриин ажалда хабаададаг бэлэйбди. Тариянай бог үбhэ түүхэ, хартаабха малтаха, огородой эдеэ хуряаха, үтэгжүүлгэ хэхын тула үнэhэ, шубуунай аргал суглуулха — колхозой үйлэдбэриин эдэ мэтын хэмжээ ябуулганууды бэелүүлгэ хадаа эхин hургуулиин hурагшадай уялга байhан юм. Багшынгаа хүтэлбэри доро эдэ бүхы уялгаа бидэ жэншэдгүйгөөр бэелүүлэгшэ бэлэйбди.

Дайнай үедэ жэжэхэн колхоздо бэрхэтэй ушар алил тохёолдодог hэн бэзэ. Заримдаа тариянай үрэhэн дуталдаха. Тиихэдэнь бидэ полидо гаража, багшатаяа урда жэлэй тариянай хоолос түүдэг байгаабди. Суглуулhан хоолосоо үнгэжэ, ороохыень илгаад, колхозой амбаарта тушаадаг hэмди. Фронт дээрэ шархатагшадта туhалха зорилготойгоор эмдэ ородог үбhэ, хуhанай гүлгэ суглуулжа, эмшэлэлгын эмхи зургаануудта эльгээхэш.

Дайнай бэрхэтэй жэлнүүдтэ нигэжэ үйлэдбэриин ажалда шадаха зэргээрээ хабаададаг байhамнай бидэнэй саашанхи ябадалда горитойхон нүлөө үзүүлhэн байна гэжэ мүнөө сэгнэдэгби.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай үедэ совет арадай туйлаhан Илалтын 40 жэлэй hайндэрэй дүтэлжэ байхада, нимэ нэгэ ушар ухаандамни hэргэн hанагдана. Тэрэ хадаа дайнай дүүрэhэнэй баярта зорюулагдаhан парад юм.

...Ээлжээтэ хэшээлэй ябажа байтар, татар классай (Татарай республикаhаа нүүжэ ерэhэн зоной үхибүүд тусхай өөhэдын класстай байгаа) багша хиидэжэ шахуу манда орожо ерээд, энеэжэ, уйлажа байгаад, багшадамнай юуншье тухайб даа хэлэшэбэ. Ород хэлэ мэдэхэгүй байhан бидэ юушье ойлгоогүй hэн бэзэбди. Удаань багшамнай баяртайгаар бидэн тээшээ эрьежэ, нүгөө багшын хэлэhэн hонинииие бидэндээ оршуулан хэлэжэ, маниие гайхуулаа, баярлуулаа hэн.

Дайн таража, үни удаан хүлеэгдэhэн илалтын үдэр тухай мэдээсэл дуулахадаа, багшанарнай баярта энэ ушарые тэмдэглэхэ гэлсэбэ. Хэшээлээ тэрэ зуура дүүргэжэ, бидэ тон баяртайнууд, сэдьхэлээ хүдэлэнхэйнүүд — гэр гэртээ гүйлдэжэ ошоод, баярта мэдээсэл дуулгажа, hэнэгтэй хубсаhаа үмдөөд, hөөргөө бусаабди.

Илалтын үдэртэ зорюулагдаhан параднай hүр жабхалантайгаар, баяр баясхалантайгаар үнгэржэ, бидэнэй сэдьхэлдэ мартагдашагүй мүр сараа үлөөгөө hэн. Хүбүүдээ сэрэгтэ эльгээhэн үбгэн абанар, буурал эжынэр бидэнэй парад харахаяа булта сугларaa бэлэй. Имагтал хараа бэшэ, тулгуурхануудаа тулаад, нюдэнhөө баярай нулимса дуhалуулан, бидэнэй хойноhоо булта ябалдаа. Бидэн соо эгээл томо хүбүүн, гурбадахи классай hурагша Ракша Дашиев манай колоннын манлайда ябаа hэн. Бидэнэй багша Цырен-Дулма Цыремпиловна парадые командалаа. Бидэнэй парадые сэгнэхэ тусхайта нюуршье үгы hааб даа. Зүгөөр бишыхан hууринаймнай хүн зон булта гэрhээ гаража, баяртайгаар гараараа даллан, бидэниие амаршалаа hэн. Манай колонно бүхы hуурин соогуураа ото ябажа гараад, шобхо оройтой Орголи хада хүрөө. Тэрэ хадые тойрон зурыhан харгы манай hууриниие городтой, фронттой холбодог байгаа.

Тэрэ гэhээр наhан соогоо яhала олон парад, жагсаалнуудые харааб. Зүгөөр тэрээхэн түрүүшынгээ парадые мартадаггүйб.

Мүнөө Амгалантын эхин hургуули имагтал район соогоо бэшэ, мүн республика доторoo түрүү hургуулинуудай нэгэн гэжэ тоологдоно. Энэ талаар РСФСР-эй hургуулиин габьяата багша, арадай гэгээрэлэй отличник Цырен-Ханда Мункуевна Доржиевагай габьяа ехэ юм.

hурагшадай, багшанарай ба түрэлхидэй хүсөөр хизаар ороноо шэнжэлгын эрхим музей байгуулагданхай. Үхибүүдые hургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ музей сэгнэшэгүй ехэ туhатай.

Үйлэдбэриин түрүүшүүл тухай, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадагшад тухай, Амгалантын hургуулиие дүүргэжэ гарагшад тухай стенднүүд бии.

Анхандаа Амгалантын эхин hургуулиие дүүргэжэ гараhан нүхэд үйлэдбэриин элдэб hалбарида ажалламжа байдаг. Олонхинь — мүнөөнэй «Георгиевский» совхозой хүдэлмэришэд. Тэдэнэр өөр өөрынгөө даажа байhан ажалда hайн ябадаг, өөhэдынгөө үри хүүгэдтэ — нютагайнгаа hургуулиин hурагшадта hайн hайхан жэшээ харуулдаг гээшэ. hурган хүмүүжүүлэгшэд — механизаторнууд Ц-Д. Дашинимаев, Д. Д. Манибадраев, Д. Д. Гармаев, Д. Найданов, малшад А. Цыдыпов, Б. Гатапова, М. Ширапова болон бусад нүхэд түрүү зэргэдэ ходо ябадаг байна.

Юрэнхы эрдэмэй ба мэргэжэлэй hургуулиие хубилган шэнэлэлгын гол шэглэлнүүд Амгалантын эхин hургуулида гэнтэ бууhан сахилгаан бэшэ байгаа. hурагшадтаа hайнаар ном зааха, хэшээл бүхэнөө эмхитэй hайнаар үнгэргэхэ, ниитэдэ туhатай ажалда шадалайнгаа хүрэхысэ хабаадаха — эдэ бүгэдэ эндэхи hургуулиин багшанарташье, hурагшадташье үниинэй танил.

Хориин районой hургуулинуудай эхин классай багшанарай семинар Амгалантада жэл бүри үнгэргэгдэдэг. Заримдаа республиканска семинаршье эндэ зарлагдадаг. Амгалантын эхин hургуулиин түрүү дүй дуршалые республикын багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлгын институт хоёр дахин согсолжо, бусад hургуулиин багшанарай hонорто хүргэhэн байха. Энэнь гайхалгүй. Юундэб гэхэдэ, 15 жэлэй туршада энэ hургуулида нэгэшье үхибүүн хоёрдохи жэлээ үлөөгдэнэгүй. Гадна бүхы hурагшадайнь 50—52 процентнь имагтал «4» ба «5» гэhэн сэгнэлтээр hурадаг.

Мүндэлhөөр 40 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэжэ байhан түрэл hургуулиингаа коллективые үнэн зүрхэнhөө амаршалаад, зохёохы ажалай саашанхи амжалтануудые, hургуулиин реформын гол зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхыень хүсэхэ байнаб. Гадна манай hургуулиие анхан эмхидхэн байгуулhан, арадай гэгээрэлэй отличник Ц-Д. Ц. Цыденжаповада гүн сэдьхэлэй баяр хүргэжэ, доро дохихо дуран хүрэнэ.

Д. ДОНДОКОВ,
анхандаа Амгалантын эхин hургуулиие 1948 ондо дүүргэhэн, БГПИ-гэй доцент.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

«КОЛОСОГОЙ» ХАРГЫНУУД

«Селенгинский» совхозой соёлой байшангай дэргэдэхи «Колосок» гэжэ арадай агитбригадын коллектив һаяхан хүршэ Эрхүүгэй область мордоһон юм. Агуухэ Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан уран һайханай самодеятельностиин бүхэсоюзна харалгада эдэбхитэйгээр хабаадажа, хүдөөгэй ажалшадые эрхимээр хангаһанайгаа түлөө тэдэнэр эндэхи нютагуудаар айлшалжа ерээ. Тиигэжэ «Путь Ильича» колхозой һүн һаалиин фермын хүдэлмэрилэгшэдтэ, Ангарск хотын «Нефтехимик» гэжэ Соёлой ордондо агитбригадатай тэдэнэр уулзаһан байна. Республикымнай түлөөлэгшэдые тэндэхи зон халуунаар угтаа.

Тус агитбригада 1970 ондо байгуулагдаһан түүхэтэй. Аяар 14 жэлэй туршада Сергей Максимович Покацкий тэрэниие таһалгаряагүй хүтэлбэрилнэ. Һонирхолтой программануудые бэлдэдэг, эгээл холын заимкануудта тогтон торонгүй хүрэдэг агитбригадые гэшүүдэй хэдэ хаанагүй угтана. Агитбригаданудай республиканска конкурс-харалгануудташье «Колосок» нэгэтэ бэшэ шангай һуури эзэлээ. Харин 1977 ондо Москвада «Гараа үгыш, «нүхэр Байгал» гэһэн программынгаа түлөө тэрэ арадай уран бэлигэй бүхэсоюзна фестивалиин лауреадай нэрэ зэргэдэ хүртөө юм.

Зохёохы ажалдаа амжалта туйлаһанайнь, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар габьятай байһанайнь түлөө 1980 ондо агитбригадада «арадай» гэһэн үндэр нэрэ зэргэ олгоодоо.

Мүнөө «Колосок» зохёохы аяншалгаһаа бусажа ерээд, ажалаа улам эршэдхэжэ байна. «Шэглэлынь — гол харгы» гэжэ нэрлэгдэһэн шэнэ программа тэрэ агитбригада республиканска конкурсдо харуулха юм.

Г. ЕМЕЛЬЯНОВА,
арадай уран бүтээлэй союзуудай хоорондын байшангай директорэй орлогшо.

ХАНИ БАРИСААНАЙ КЛУБ

Социалис оронуудай залуушуулай эмхинүүдэй Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулжа «Дурасхаал» гэжэ аяншалгада үнгэргэжэ байгаа гэһэн үүсхэлые Хягта хотын Сүхэ-Баатарай нэрэмжэтэ 3-дахи интернат-һургуулиин һурагшад халуунаар дэмжээ һэн.

Энэ аяншалгын түрүүшын шата Халхын гол шадар совет, монгол сэрэгшэдэй туйлаһан илалтын 45 жэлэй ойдо зорюулагдаһан байгаа.

«Хани барисаанай долоон хоног» һургуулида һонирхолтойгоор үнгэрөө. Тэрэниие үнгэргэхэ талаар интернациональна хани барисаанай клубай гэшүүд ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Монгол ороной экономико, соёлой хүгжэлтэ тухай материалнуудые суглуулжа, шэнэ хубилалта болон туйлалтануудтай һурагшад танилсаа. Аха классуудай һурагшад һонирхолтой элидхэл хэһэн, хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэһэн байна.

«Нүхэрэйнгөө орон тухай юу мэдэнэш?» гэһэн викторинада хабаадахадаа, һурагшад Монгол һайхан орон тухай һайн мэдэсэтэй байһанаа харуулаа. Тиихэдэ «Бидэндэ бэшэнэ» гэжэ нэрлэгдэһэн альбом зохёожо, тэрээн соогоо өөһэдынгөө нүхэдэй, дайнай ветерануудай бэшэгүүд болон Сүхэ-Баатар хотын Бумцэндын нэрэмжэтэ һургуулиин һурагшадай фото-зурагуудые оруулаа. Мүнөө интернат-һургуулиин КИД-эй гэшүүд Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан аман үгын журналда бэлдэжэ байнхай.

Һаяхан үнгэргэгдэһэн ээлжээтэ заседани дээрээ КИД-эй гэшүүд социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолжо, Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан һуралсалай энэ жэлдэ үнгэргэхэ хэмжээ ябуулгануудаа тодорхойлоо. «Дэлхэйн бүхы хүүгэдэй хани барисаанай түлөө, эб найрамдалай, зол жаргалай түлөө» гэһэн уряа доро хүдэлжэ, эб найрамдалай хүдэлөөндэ хубитаа оруулжа байхабди гэжэ клубай гэшүүд шиидээ. Хари хэлэ заадаг багша Л. В. Буиновагай хүтэлбэрилдэг КИД-эй хүдэлмэридэ Ульяна Ешеева, Октябрина Цыдендамбаева гэгшэд эдэбхи ехэтэйгээр хабаададаг.

Ингэжэ совет-монгол хани барисаанай бүлгэмэй коллективна гэшүүн Сүхэ-Баатарай нэрэмжэтэ интернат-һургуулиинхид эб найрамдалай түлөө хүдэлөөндэ жагсанхай. Тиин һуралсалай шэнэ жэлдэ һонирхолтой шэнэ уулзалганууд, үдэшэнүүд болон мүрысөөнүүд тэдэниие хүлеэнэ.

К. ШАНЫГИНА.

СУББОТНИК ҮНГЭРГЭБЭ

Эрхэ жэлдэ Москвада болохо залуушуулай болон студентнэрэй Бүхэдэлхэйн фестивальда зорюулагдаһан субботнигые ороноймнай комсомол-залуушуул үнгэргэнэ.

Зэдын районой түбэй больницын болон санэпидстанциин комсомолшууд һаяхана үнгэргэгдэһэн суглаан дээрэ фестивалиин жасада мүнгэ оруулхын тулада субботник үнгэргэхэ гэжэ нэгэн дуугаар шиидэһэн байна. Энэ организациин 28 комсомолшууд комсорг Ольга Гончарова түрүүтэй субботнигто гаража поликлиникын болон хүүгэдэй больницын байшангай досоохиие сагаадаһан байна.

Ажал хүдэлмэридөөшье, ниитын хэрэгтэшье хододоо түрүү ябадаг комсомолшууд Светлана Дагданова, Елена Золхоева, Федосья Вершинина гэгшэд энэ үдэр залуушуулай зали бадараан, урагшатай һайнаар хүдэлөө гэжэ тэмдэглэлтэй.

Субботнигто ажаллажа олоһон мүнгэеэ комсомолшууд залуушуул болон студентнэрэй Бүхэдэлхэйн фестивалиин жасада оруулба.

М. ГАЛСАНОВ.

ШЭНЭ ЗҮЖЭГҮҮДЫЕ БЭЛДЭНЭ

Хурамхаанай районой соёлой хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажахынгаа ажалшадые соёлой талаар хангаха хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулна. Аргадын, Дэрээнэй, Барханай, Һахалиин, Хурамхаанай түбэй соёлой байшангуудай уран һайханай коллективүүдэй табиһан концерт, наадан олоной зүгһөө һайшаагдана.

Энэ жэлдэ Гааргын соёлой байшангай дэргэдэхи театрай бүлгэмэй коллектив Ардан Ангархаевай «Арбан табанай һара» гэһэн зүжэг уран гоёор найруулаа һэн. Мүнөө «Арадай театр» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн эдэнэр үбэлэй үедэ малшадтаа ошожо, һайн программатай концерт харуулна.

Һахалиин соёлой байшангай «Колосок» гэһэн агитбригада шэнэ программаяа «Түүхын жэлнүүдэй абяан» гэжэ нэрлэнхэй. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай хүндэ хүшэр жэлнүүдэй үе сагууд соогуур тылэй ажалда нютагай зоной баатаршалга гаргаһые программа соогоо үнэн зүбөөр харуулжа шадаа. Совхозой партком агитбригадынгаа фермэ, отарануудай ажалшадые концерт наадаар хангаха үдэрнүүдэй тусхай график зохёоһон байна.

Мүн тиихэдэ районой соёлой байшангай агитбригадын гэшүүд районойнгоо колхоз, совхозуудай ажалшадые шэнэ лекци, дуу, хүгжэмтэй танилсуулжа байдаг болонхой.

Дэрээнэй болон Барханай арадай театрнууд Агуухэ Илалтын 40 жэлэй ойн баярта зорюулжа, башкир арадай поэт Мустай Каримай «Айгулиин сэнхир орон», Буряадай мэдээжэ драматург Даша-Рабдан Батожабайн «Зүрхэнэй шарха» гэһэн зүжэгүүдые бэлдэжэ байнхай.

Л. БУДАЕВА.

АМГАЛАН ТАЙБАНАЙ ТҮЛӨӨ

Түрэл Коммунис партиингаа гадаадын болон дотоодын политикые республикымнай ажалшад бүримүһэн дэмжэжэ байһанаа мэдүүлэн, Эб найрамдалай совет жасада мүнгэ зөөри саг үргэлжэ оруулжа байдаг гээшэ. Эб найрамдалай түлөө дэлхэйн түрүү үзэлтэнэй хүдэлөөндэ районоймнай ажалшад эдэбхи ехэтэйгээр хабаададаг гэжэ тэмдэглэлтэй.

Тиигэжэ Шэбэртэ нютагта ажаһуудаг Цыренжап Бадмаевич Шаракшаин, Цыбжидма Базаровна Базаровагай гэр бүлэ нэгэ һарынгаа пенсиин мүнгэ эб найрамдалай жасада һаяхан дамжуулба.

Н. МИТЫПОВА.

Бэшүүрэй район.

НОМОЙ АУКЦИОН

М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэ соо номдо дуратайшуулай бүлгэмэй Улаан-Үдын городской эмхиин правлени номуудай худалдаа наймаа эмхидхэбэ. Тэндэ сугларһан хүн зон номдо дуратайшуулай бүлгэмэйхидэй жэлэй туршада хэһэн ажал хэрэгүүдтэй, мүн ерэхэ жэлдэ бэелүүлхэ зорилгонуудтай танилсаһан байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда зорюулагдаһан номууд тухай Улаан-Үдын номой байшангай директор Л. И. Байминова шэнжэлэл хээ.

1984 ондо барлагдажа гараһан Ю. Бондаревой, А. Алексинэй, А. Новиков-Прибойн, М. Шолоховой, ород ба баруун европын классическа литературын гайхамшагта зохёолнууд лотерейн нааданда табигдаа.

Аукционой эмхидхэһэн викторинын асуудалнуудта хурса һонин харюу үгэһэн эрхим хабаадагшадта тусхай үнэтэ шангууд барюулагдаа. Хотын номдо дуратайшуулай бүлгэм хүн зоной олоор уншадаг хоморой шухаг болоһон номуудые тарааха зорилготойгоор номой худалдаа наймаанай аукцион үшөө дахин эмхидхэхэ гэжэ шиидэнхэй.

И. ЯРНЕВСКИЙ,
номдо дуратайшуулай бүлгэмэй Улаан-Үдын правлениин түрүүлэгшэ.

АЙЛШАЛААД БУСАБА

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой агитбригада Яруунын районой ажахынуудаар ябаһанаа бусаба. Шефтээ абаһан районодоо заводой уран һайханай бүлгэмэйхид үе-үе болоод айлшалдаг заншалтай. Тэдэнэр концертнэ программаяа Агуухэ Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулаа. Совет композиторнуудай дуунууд болон мэдээжэ поэдүүдэй шүлэгүүд программадань оруулагдаһан байха юм.

Заводой уран һайханай коллективэй хүдэлмэридэ хабаадагшад Исэнгын, Яруунын совхозуудай һү һаалиин фермэнүүдтэ хүрэжэ, дуу, хүгжэмөөр малшадые ехэтэ баясуулаа.

Б. МИХАЙЛОВ.

«ОЮУНА»

гэжэ нэрлэгдэһэн хүүгэдэй саадай байшан Северобайкальск хотодо һаяхан ашаглалгада үгтэбэ. Ленинградай барилгашадай болзорһоо урид ашаглалгада тушааһан һаруул, уужам энэ байшан соо 280 үхибүүн хүмүүжүүлэгдэхэ юм. Шэнэ саадта ясельна хоёр, һургуулиин наһа гүйсөөгүй хүүгэдэй найман бүлэг ябаха. Ерээдүйн эрхэтэниие хүмүүжүүлхэ, һургуулида бэлдэхэ хүсэд дүүрэн эрхэ байдал түхеэрэгдэнхэй.

М. БОРИСОВ.

Хоёр жэлэй саада тээ Бата-Ошор Хайдуков нэгэтэ хонидоо адуулжа ябахадаа байсын хормойдо бугын үншэн тугал олоо һэн. Тэрэнээ гэртээ асараад, үнеэнэй һүөөр тэнжээгээ бэлэй. Мүнөө тэрэнь хашараг буга болоо. Бэлшээридэ ябаашье һаа, ой тайга руу ошохоёо тэгүүлдэггүй. Хони, үхэрнүүдтэй суг бэлшээд гэртээ бусажа ерээд, амтатай эдеэ эрижэ, эзэеэ шүргөөдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонишон Б-О. Хайдуков тэжээмэл бугатаяа.

К. ТУЛУЕВАЙ фототекст.

Ахын район.

ХЭЗЭЭ, ХААНА ЮУН БОЛОХОБ?

Селенгинск поселогто санаар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үглөөнэй 11 часһаа эхилхэ. Мүрысөөндэ Улаан-Үдэ хотын спортын бүлгэмүүдэй болон институдуудай хурдан, солбон спортсменүүд хабаадалсаха юм.

Улаан-Үдэ шадархи Аршаан тосхондо Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллективэй гэшүүд санаар урилдаха, сэбэр агаарта сэнгэхэ болоно. Тиихэдэ Дээдэ Онгосотойдо хотын олон тоото предприятинуудай, һургуулинууд болон институдууд, техникум, училищинуудай бүлэг гэшүүд санаар һолжорхо, урилдаха болоно.

Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ хоккейгээр республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө наадан үргэлжэлүүлэгдэхэ. Мүнөөдэр эндэ ЛВРЗ-гэй болон Онохойн модоной комбинадай команданууд үдэшын зургаан часһаа наадаха юм.

«Труд» бүлгэмэй спортын зал соо мүнөөдэр үдэрэй 11 часһаа эдиршүүлэй дунда дүрэ буляалдалгын барилдаагаар ВЛКСМ-эй обкомой шанда хүртэхын түлөө нэмэл мүрысөөн эхилхэ.

Аяншалга болон экскурсиин бюрогой хүдэлмэрилэгшэд Улаан-Үдэ хотын гурбан зуугаад аяншалагшадые Эрхүү хототой танилсуулха зорилготойгоор тусхай поездоор ябуулба. Тиихэдэ ЛВРЗ-гэй хоёр зуугаад хүдэлмэришэд Петровск-Забайкальск, нүгөөдэ заримашуулынь Сурхайта нуурай эрьедэ амархаяа ошобо. Мүн хэдэн бүлэг аяншалагшад Ангарск, Эрхүү, нарин сэмбын комбинадай хүдэлмэришэд, СГПТУ-гай студентнэр Новоселенгинск ошоһон байна. Авиационно заводой, 145-дахи нүүдэл колоннын хүдэлмэришэд этнографическа музей хүрэхэ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Декабриин 16-һаа 23 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 16

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.35 — «Зарядкада зогсогты!». 9.50 — Баримтата фильмүүд. 10.30 — «Будильник». 11.00— «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 12.00 — «Элүүр энхэ байлга». 12.45 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 13.15 — «Эрдэм ухаан ба техникэ». 13.25 — «Хүгжэмтэ киоск». 14.55 — Гүрэнэй Моссоведэй нэрэмжэтэ академическэ театрай «Пчелка» гэжэ зүжэг. 15.30 — «Аяншалагшадай клуб». 18.30 — Шэн зоригой жама ёһоор. 19.00—Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.45—Совет дуунай концерт. «Нүхэр дуун» гэжэ бүхэсоюзна конкурсдо хабаадагшад гүйсэдхэхэ. 20.05 — Мультфильмнүүд. 20.30 — «Жди меня»— уран һайханай фильм. 22.00— «Время». 22.35 — «Запою я песнь цыгана»—хүгжэмтэ найруулга. 23.10 — «Полесиин хэрэм» — музей-заповедник. 23.50 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Зарядкада зогсогты!». 9.20— Мультфильм. 9.30 — «Ород хэлэн». 10.00— Ритмическэ гимнастика. 10.30 — «Баку: вчера, сегодня завтра»—телефильм. 11.15—РСФСР-эй композиторнуудай V съездын концерт. 12.15—«Ан амитадай аймагта». 13.15—Ф. Амировай «Тысяча и одна ночь» гэжэ баледһээ хэһэгүүд. 14.00 — «Поздняя встреча»—уран һайханай фильм. 15.20 — «Эб найрамдал ба залуушуул». 15.55 — Волейболоор дэлхэйн чемпионат. Эрэшүүл. «Автомобилист» (Ленинград)—«Динамо» (Московско область). 16.25 —Темброзэ баяанудай самблиин концерт. 16.5 «Нежность к ревущему рю» — гурбан серитэй һайханай фильм. 1-дэхи 18.00 — «Известия» га шангай түлөө уласхоор мүрысөөн. ЧССР-эй ба циин суглуулагдамал к данууд. 20.20—«Этот чуд мир» — фильм-концерт. —«Амгалан нойрсогты, шуул!». 21.15—Совет гүйсэдхэгшэд — Ле скэ шангай лауреадууд. на Образцова дуулаха. 2 «Время». 22.35 — Телефи 22.45 — «Известия» газ шангай түлөө хоккейгээр хоорондын мүрысөөн. С эй ба ФРГ-гэй суглуулаг команданууд.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 17.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 15.15— Шэнэ һонин. 15.35— Баримтата фильмүүд. 16.10—Концерт. 16.25—Б. Горбатов. «Нүхэртөө бэшэһэн бэшэгүүд». 17.10—«Эжын һургуули». 17.40— «Хүн—газарай эзэн». 18.40— Пионернүүдэй концерт. 19.10— Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм.

Улаан-Үдэ. 19.30— «Байгал» —нютагуудай һонин. 19.40— Дуунай телефестиваль. (Прибайкалиин район). 20.25—«Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 20.45 — «Колье Шарлотты» — 3 серитэй уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 22.00—«Время». 22.35— Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг. 23.10— «Известия» газетын шангай түлөө хоккейгээр уласхоорондын мүрысөөн. Швециин ба ФРГ-гэй суглуулагдамал команданууд. 23.45—«Известия» газетын шангай түлөө хоккейгээр уласхоорондын мүрысөөн. Финляндиин ба СССР-эй суглуулагдамал команданууд.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.05— «Эд бараа—арад зондо».

Москва. 19.30— М. Равель. «Вальс» гэжэ хореографическа поэмэ. 19.45—«Мүн —түби дэлхэй дээрэ». 2 «Хүнүүд ба ажал хэрэгүү

Улаан-Үдэ. 20.45 — С холнууд. 20.55 — Хүг забһарлалга.

Москва. 21.00 — «А нойрсогты багашууд!». —Уласхоорондын шэн 22.00—«Время». 22.35—« для размышлений» — һайханай фильм.

ВТОРНИК, 18.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.40 —Шатараар дэлхэйн чемпионат. 9.55— «Колье Шарлотты» —3 серитэй уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 11.05— Шэнэ һонин. (11.10 хүрэтэр). 15.15—Шэнэ һонин. 15.35— Телефильм. 16.50 — Концерт. 17.50— «Эдиршүүлэй уран бэлиг». 18.30— Ородой түрүүшын революциин 80 жэлэй ойдо. 19.15— «Зураг бүхэндэнь —наран».

Улаан-Үдэ. 19.30— «Байгал» —нютагуудай һонин.

Москва. 19.45— «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ». 20.00— «Онсо анхарха асуудал». РСФСР-эй бүд нэхэлгын промышленностиин министр А. М. Парамонов, Ореховэй пумаажан бүдэй комбинадай генеральна директор В. А. Молодцов, Социалис Ажалай Герой бүд нэхэгшэ В. Е. Гиталова дамжуулгада хабаадаха.

Улаан-Үдэ. 20.30— «Байгал» —мэдээсэлэй программа.

Москва. 20.55—«Колье Шарлотты» — 3 серитэй уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 22.00—«Время». 22.35— «Искусствын уран бэлигтэн». СССР-эй арадай артист Р. Плятт. 23.45— «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 24.00— Шатараар дэлхэйн чемпионат.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.15 —Телефильм. 9.35, 10.35 — Хүгжэм. 4-дэхи класс. 10.05, 13.35— Француз хэлэн. 11.00 —СССР-эй ехэ зурагай искусство. 11.30— Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 11.40, 12.40 —Географи. 6-дахи класс. 12.10 — Шатарай һургуули. 13.10— Обществоведени. 14.10 —«А. С. Пушкинай театр». 14.55— Телеочерк. 15.20—Ботаника. 6-дахи класс. 15.40 — Байгаали шэнжэлэлгэ. 4-дэхи класс. 16.00— Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 19.00— Түрүү дүй дүршэл тухай кино-мэдээсэл.

Москва. 19.30— Баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 19.45— С холнууд. 20.00— «Эрдэм —үйлэдбэридэ».

Москва. 20.30— В. А царт. «Гурбан вальс». 2 һургуули хубилган шэнэ нэ.

Улаан-Үдэ. 20.55— Хүг забһарлалга.

Москва. 21.00—«А нойрсогты багашууд!». «Нүхэдэй шарай». «Время». 22.35— «Сес уран һайханай фильм. Телефильм. 23.45— «Изв газетын шангай түлөө гэзр уласхоорондын мүр ЧССР-эй ба Финляндии луулагдамал командану

СРЕДА, 19.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.40 «Аяншалагшадай клуб». 10.40 — «Колье Шарлотты»—3 серитэй уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 11.45— Шэнэ һонин. (11.50 хүрэтэр). 15.15— Шэнэ һонин. 15.35— Телефильмнүүд. 16.25— XIX зуун жэлэй ородой искусство. 17.20 «—Бидэнэртэй хамта, бидэнэр шэнгеэр, бидэнэрһээ үлүүгээр хэ». 18.20— Телефильм.

Улаан-Үдэ. 19.20 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.05 — «Байгал» — нютагуудай һонин. 20.15— «Эрхэтэн ба хуули».

Москва. 20.55 — «Колье Шарлотты» — 3 серитэй уран һайханай фильм. 3-дахи сери. 22.00 — «Время». 22.35 — К. Нильсен. 6-дахи номерой симфони. 23.10 — «Известия» газетын шангай түлөө хоккейгээр уласхоорондын мүрысөөн. ФРГ-гэй ба ЧССР-эй суглуулагдамал команданууд. 23.45 — «Известия» газетын шангай түлөө хоккейгээр уласхоорондын мүрысөөн. СССР-эй ба Швециин суглуулагдамал команданууд.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.35, 10.35 — Обществоведени. 10-дахи класс. 10.05, 13.50 — Немец хэлэн. 11.05 — ПТУ-гай һурагшадта. В. И. Ленин. «Партийна организаци ба партийна литература». 11.35, 12.35 — Юрэнхы биологи. 9-дэхи класс. 12.05— «Эжын һургуули». 13.05—Гоё һайханиие ойлгожо һураха. 13.40 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 14.20 — «А. С. Пушкинай театр». 15.05 — Байгаали шэнжэлэлгэ. 3 дахи класс. 15.25 — Ж. Верн. Ажабайдалайнь ба зохёохы ажал ябуулгынь хуудаһанууд. 16.10 — Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 18.00 — Фильм-концерт. 18.30 — Таанадта, агитаторнууд болон политинформаторнууд. 18.50 — дай хиналтын экран».

Москва. 19.20—Мульт 19.30 — Эрдэм дэлгэр фильм.

Улаан-Үдэ. 19.45 фильм.

Москва. 20.05 — «Э рамдал ба залуушуул», Киноальманах.

Улаан-Үдэ. 20.55 — Х тэ забһарлалга.

Москва. 21.00 — «А нойрсогты багашууд!», «Хани харилсаан». 21 Хоккейн ветеранууд. С Канада. 22.00 — « 22.35 — «Бой на пер ке» — уран һайханай 1-дэхи сери.

ЧЕТВЕРГ, 20

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — Шатараар дэлхэйн чемпионат. 9.55 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 10.55 — «Колье Шарлотты»—3 серитэй уран һайханай фильм. 3-дахи сери. 12.00—Шэнэ һонин. (12.05 хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35—Баримтата фильмүүд. 16.25—Мордвагай АССР-эй Гүрэнэй дуу, хатарай «Умарина» ансамблиин концерт. 17.05—Шатарай һургуули. 17.35 —Арадай дуунай хорой концерт. 17.55 — «...16 хүрэтэр ба тэрээнһээ дээшэ наһанай». 18.40 — Олон түмэн ажалшадай ленинскэ университет.

Улаан-Үдэ. 19.10 — «Байгал» — нютагуудай һонин. 19.20— «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 —Туркмениин республикын ба тэрэнэй Коммунис партиин байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан Туркмениин телевидениин программа. 22.00 — «Время». 22.35 — Баримтата экран. 23.45 — «Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ». 24.00 — Фортелианна хүгжэмэй концерт. 00.25 — Шатараар дэлхэйн чемпионат.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.35, 10.35—Юрэнхы биологи. 10-дахи класс. 10.05, 13.25 — Испан хэлэн. 11.05 — Астрономи. 11.35, 12.35 — М. Е. Салтыков-Щедрин. Онтохонууд. 12.05—«Гэр бүлэ ба һургуули». 13.05—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.55— «Секрет великого рассказчика» — уран һайханай фильм. 15.10 — Түүхэ. 6-дахи класс. 15.35 — Түүхын хуудаһанууд. 16.15 — Шэнэ һонин. 19.10— «Феликс Дзержинский» — баримтата фильм. 19.30— тата фильм.

Улаан-Үдэ. 19.45—Со нууд. 19.55 — Буряада рын солистнууд дуулах — Уласхоорондын шэ 20.40 — «Танай бэшэг

Москва. 21.00 — « нойрсогты, багашууд!». «Энээниие таанад ша 22.00 — «Время». 22.3 на перекрестке» — ур ханай фильм. 2-дохи 23.45 — «Известия» шангай түлөө хоккейгэ хоорондын мүрысөөн. циин ба Финляндиин лагдамал команданууд.

ПЯТНИЦА, 21

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Баримтата фильмүүд. 16.25 — «Ород хэлэн». 16.55—И. Гайдн. Хүгжэм. 17.30 — «Эрдэмтэд — Москва шадарай агропромышленна комплексдо». 18.00 — «Концертын залда — һурагшад». 18.40— «Владислав Третьяк. Монолог в зрительном зале» — баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Сэлэнгэ» — тележурнал (буряадаар). 19.30 — Буряад хэлэнэй хэшээл.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Байгал» — нютагуудай һонин. 20.10— «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 20.30 — «Шербурские зонтики» — уран һайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — Н. Высотина дуулаха. 23.10 — «Известия» газетын шангай түлөө хоккейгээр уласхоорондын мүрысөөн. ЧССР-эй ба СССР-эй суглуулагдамал команданууд.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Телефильм. 9.35, 10.35 — Хүгжэм. 7-дохи класс. 10.05, 13.35—Англи хэлэн. 11.05—Юрэнхы биологи. 11.35, 12.35 — Түүхэ. 7-дохи класс. 12.05 — Э. Багрицкиин шүлэгүүд. 13.05 — Түймэрэй аюулһаа һэргылхэ тухай. 14.05 —И. Бабель. Зохёолнуудайнь хуудаһануудаар. 15.00—Совет гүрэнэй ба эрхын үндэһэ һуури. 15.30 — А. П. Чехов. «Хамелеон». 15.55—Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 18.30 — Агуухэ Илалтын 40 жэлые угту

Москва. 19.00 — Ук бандуристнуудай гүрэнэ яата капеллын концерт — Телефильм.

Улаан-Үдэ. 19.45 — тата фильм.

Москва. 20.00 — « ухаан ба ажабайдал».

Улаан-Үдэ. 20.30 — тигэй үдэртэ зорюул дамжуулга.

Москва. 21.00 — «А нойрсогты, багашууд!». «Поэзи». Антал Гидаш. «Время». 22.35—П. Павл «Элегия» — фильм-зу

СУББОТО, 22

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.35 — Үглөөнэй гимнастика. 9.50 — «Элүүр энхэ байха гээ һаа». 10.05—Шатараар дэлхэйн чемпионат. 10.20—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд. 10.50— «Спортлотогой» 51-дэхи тираж. 11.00 — Уран һайханай коллективүүдэй концерт. 11.25 — «Һайн эд бараа элбэг ехээр». 11.55 — «Уран зураашад тухай хөөрөөнүүд». А. Ватто. 12.30—Гэр бүлэ ба һургуули. 13.00 — Дуунай бүхэсоюзна телеконкурс Владивостогһоо дамжуулагдаха. 13.45—«Уран зохёолшо ба ажабайдал». 14.45 — «Мүнөөдэр — Энергетигэй үдэр». 15.15—«40-өөд, 50-яад онуудай аялга дуунууд. 15.45 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 16.05 — Телеочерк. 16.55—Мультфильмнүүд. 17.05 — Политическэ шэнжэлэгшэ Л. А. Вознесенскиин хөөрөөн. 17.35—«Ан амитадай аймагта». 18.35—«Верность» — уран һайханай фильм. 20.00—Хоккейгээр нүхэр ёһоной уласхоорондын уулзалга. СССР-эй ба Европын суглуулагдамал команданууд. 22.00 — «Время». 23.00 — Энергетигэй үдэртэ зорюулагдаһан һайндэрэй үдэшэ. 00.40 — Шатараар дэлхэйн чемпионат. 00.55—Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Элүүр энхэ байха гээ һаа». 9.30—«Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 10.00 — Украинын телестудиин программа.

Улаан-Үдэ. 11.50 — Буряад хэлэнэй хэшээл. 12.05—Үхибүүдтэ «Уншал даа» гэһэн дамжуулга.

Москва. 12.35 — Телефильмнүүд. 13.25 — Баскетболоор СССР-эй чемпионат. Э ЦСКА — «Строитель». «Аяншалагшадай клуб» —Ф. Лист. «Прелюди». «Решающий шаг»—уран най фильм. 1-дэхи, 2-д ринүүд. 17.45—«Хүгжэм оск». 18.25—Баримтата 18.45—Мультфильм. 19 данай хүгжэмэй анс концерт. Уласхоорондь жэлэл. 21.00—«Амгалан согты, багашууд!». «Элүүр энхэ байлга». «Время». 23.00 — «Нез песня», «Колесо» — ур ханай богони фильмүү

ВОСКРЕСЕНИ, 23

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — «Зарядкада зогсогты!». 10.00 — «Совет газар дээрэ уулзалга». 10.10 — Телефильм. 10.40 — «Будильник». 11.10— «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 12.10 — «Элүүр энхэ байлга». 12.50 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 13.20 — Һунгалтые угтуулан. 13.35 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 14.40 — Хүгжэмтэ киоск. 15.10 — «Жила-была девочка» — уран һайханай фильм. 16.25 — «Аяншалагшадай клуб». 17.25—Мультфильмнүүд. 18.05—«Таанадта, ветеранууд». Концерт. 19.00—Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.45— «Зерно риса»—зүжэг. 1-дэхи, 2-дохи серинүүд. 22.00—«Время». 22.35 — Бултанда зорюулагдаһан хүгжэм. 23.45—Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Зарядкада зогсогты!». 9.15— Телефильм. 9.25 — «Ород хэлэн». 9.55— Ритмическэ гимнастика. 10.25 — Баскетболоор СССР-эй чемпионат. Эрэшүүл. ЦСКА — «Жальгирис». 11.05 — Телефильм. 11.35 — РСФСР-эй композиторнуудай зохёолнуудһаа концерт. Мурманскын телестудиин программа. 13.20— «Газар дээрэ, огторгойдо, далай дээрэ». 13.50—Ригын Гүрэнэй опереттын театрай артистнуудай концерт. 14.15 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 15.15 — Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ. 15.45 — Концерт. 16.05—Хүгжэмтэ викторина. 17.10 — «Нежность к ревущему зверю»—3 серитэй уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 18.15—«Эб найрамдал ба залуушуул». 19.00 — Совет элитэ гүйсэдхэгшэд — Ленинскэ лауреадууд. Елена Об дуулаха. 19.35 — «У уряалаар». 19.55—Ком В. Баснерай ба поэт И совскиин авторска үдэш — «Амгалан нойрсогты шуул!». 21.15 — Эрдэм рүүлгын фильм. 21.30 зураашад тухай хөөр 22.00 — «Время». 22. тивый поросенок» — у ханай богони фильм.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Хэжэнгын районой Дээдэ-Худанай сельскэ Соведэй ба Хурамхаанай районой Харамодоной сомоной Соведэй социалис уялганууд. РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ. «Кооператорнуудай зорилгонууд ба түсэбүүд».

Хоёрдохи хуудаһанда. «Партийна ажабайдал». «Ашатуһатай тобшолол хэхэ» — К. Шомоевой статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Илалтын 40 жэлэй ойдо». «Хилын саанаһаа»— ТАСС-ай мэдээсэлнүүдһээ.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Үнэн болоһон ушар». «Кешка» — Б. Михайловай зураглал.

Редактор
Р. Б. ГАРМА

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000, г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62 отв. секретарь—2-50-52, секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации — 2-60-91, переводов —2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81 корректорская — 2-33-61, выпускающие—2-35-95 объявлений —2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Н-02587. Заказ № 299. Индекс 04649.